

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

Szerkeszti a püspöki hivatal

A szerkesztésért felelős FUTÓ ANDRÁS

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

DEBRECEN, KÁLVIN-TÉR 17. SZ.

Megjelenik minden hó 15-én. — Előfizetési ár 1 évre 4 P 80 f.

Postatakarékpénztári csekkszám: 43,916.

A választott presbiterekről.

A törvényben meghatározott feltételek mellett két jogcímen lehet valaki a presbitérium tagja: hivatalból vagy választás útján. Hivatalból tagok az egyházközség lelkipásztorai, vallásoktató lelkészei, intézeti és helyettes lelkészei, főgondnoka és gondnok, tanítója vagy kántora (I. tc. 46. §). Számuk a gyülekezet által fenntartott állások számának megfelelően változó s a presbitériumi tagság időtartama különböző. A főgondnok és gondnok e tisztségük elhagyása után is tagjai lehetnek a presbitériumnak, kivéve a lemondás esetét (40. § utolsó bekezd. és 57. § 4. bekezd.), a tanárok és tanítók közül hivatalból választott presbiter-képviselők megbízatási ideje pedig csak három év (57. § 1. bekezd.).

A presbitérium tagjainak többségét a választott presbiterek adják, kiknek pontos számát az egyházmegyei közgyűlés tizenkét évenként állapítja meg (46. § 2. bekezd.) s akiknek megbízatása 12 évig tart (57. § 2. bek.).

Tekintettel arra, hogy a választott presbiterek egy negyedrésze minden három évben kilép, tehát választás alá kerül: egészen természetes, hogy a választandó tagok mindenkör négyvel osztható számban állapítottak meg. A közgyűlés által megállapított számban pedig benne foglaltatnak a főgondnok és gondnok is, kiknek megbízatása e címen három év ugyan, de akik egy személyben presbiterek is (40. § 4. bekezd.).

Az a körülmény, hogy szabályszerűen minden gyülekezetnek csak meghatározott számú választott presbitere lehet, aminek gyakorlati keresztülvitelét a három évenként tartandó gondnok és presbiter-választásoknál nem kis mértékben komplikálja az, hogy a kilépő, de meg nem választott főgondnok és gondnok továbbra is presbiter maradhat, indokoltá teszi, hogy az egységes elfogás és gyakorlati módszer tekintetében s annak érdekében közelebbről is foglalkozunk e kérdéssel.

A főgondnok, gondnok és presbiterek tisztségének betöltése végett minden három évben rendes választást kell tartani (55. §). A megválasztásra érdemesek ajánlása, az ajánlottak sorrendjének megállapítása a presbitérium kizárólagos joga, aminek lényeges jelentősége van különösen a pótpresbiter választásoknál, amikor — közfelkiáltással történő választás esetén — a sorrendet az ajánlás sorrendje

szabja meg (60. § ut. bekezd.). Ugyancsak a presbitérium rendelkezik, hogy a különböző tisztségekre vonatkozó szavazás együttes szavazó-lapokkal történjen-e, vagy külön szavazólapokkal (60. §).

A törvény ilyen rendszere mellett módjában van-e a presbitériumnak előre elrendelni a főgondnok, gondnok és presbiterek egy és ugyanazon időben történő együttes választását, — helyesebben: előre megállapítani azt, hogy egyszerre történő választásnál — a megállapított kereten belül — hány rendes és pót-presbiter kell és lehet választani? Nem áll módjában. Egészen más helyzet áll elő akkor, ha a régi főgondnok és gondnok ismét megválasztatnak e tisztségre, tehát e tekintetben megmarad az előbbi állapot és más lesz a helyzet akkor, ha fentiek elvesztik ugyan eddigi tisztségüket, de mint presbiterek továbbra is benmaradnak s helyettük eddig nem presbiter új főgondnok és gondnok választatik meg, akik szintén tagjai lesznek a presbitériumnak e címen. Az előbbi esetben — szemelgett tartva a számszerűleg megkötött keretet — a kilépő presbiterek helyett ugyanannyi rendes és pót-presbiter választandó, — az utóbbi esetben pedig ugyanannyi pót-presbiter, mint a kilépők száma, de kettővel kevesebb rendes presbiter, mert a megválasztott új főgondnok és gondnok egy személyben már presbiterek is lettek (40. §). E két szélső lehetőségén belül még sok variáció előfordulhat. Lehet, hogy csak az egyik gondnok lesz új, a másik újra megválasztatik; lehet, hogy egyik vagy másik mint presbiter nyeri el ezt a tisztséget, stb.

Fentiekből feltétlenül következik az a gyakorlati és célszerű eljárás, hogy a főgondnok és gondnok választás elkülönítendő s előbb tartandó meg, mint a presbiter-választás, mert a megválasztandó új és rendes presbiterek számát csak akkor lehet pontosan megállapítani, ha már tudjuk: kit, vagy kiket választottak meg főgondnoki, illetve gondnoki tisztségre. Erre az eljárásra annyival inkább szükség lehet, mert előfordulhat egy nyolc taglétszámú presbitériummal bíró gyülekezetben, hogy új főgondnok és gondnok választása esetén nem is kell betölteni a két kilépő, legrégebbi presbiter helyét, tehát rendes presbiter-választásra sor nem is kerül.

Nem jelent azonban különösebb komplikációt az, ha a főgondnoki és gondnoki tisztség a hároméves időköz letelte előtt üresedvén meg, ezen állásokra a nyomban megtartott választáson új, eddig nem pres-

biter személyek választatnak meg, mert az időközben e címen nyert megbízás csak a legközelebbi választásig tart ugyan, de a megválasztottak presbiteri tisztségének ideje addig, ameddig azoké tartott volna, kinek a helyére léptek (58. § 1. bekezd.). Ha pedig akár a főgondnoki, akár a gondnoki tisztségre időközben olyan személy választatik meg, aki eddig is tagja volt a presbitériumnak, úgy a főgondnoki, vagy gondnoki tisztséggel egyidejűleg megüresedett presbiteri tisztségre a sorban következő pótpresbiter hivandó be, kinek szolgálati ideje szintén addig tart, ameddig azé tartott volna, kinek helyére lépett (58. § 1. bekezd.). Az utóbbi módon választott főgondnok és gondnok presbiteri tisztségének időtartama pedig nem e tisztségekre történt, hanem presbiterre választásától számít (57. § 3. bekezd.).

Akkor sem áll elő vitás helyzet, ha az esküjét még le nem tett presbiter lemond állásáról, mert ugyanolyan elbírálás alá esik, mintha letette volna, tehát helyére pót-presbiter hivandó be. A törvény nem tesz különbséget esküt tett és esküt nem tett presbiter között (63. § ut. bekezd.).

A presbiter-választás eredményét a presbitérium állapítja meg, de a megválasztottak személyi minőségét nem vizsgálhatja; — ezt szabályszerű választási panasz folytán csak az egyházmegyei bíróság teheti meg (63. §).

Legközelebb a tanító- és pótpresbiterekkel kapcsolatban vetünk fel néhány gyakorlati kérdést.

Kelemen Gyula,
esperes.

Az öreg templomok hazájában.

Fiam! ne mászkálj a Nyírben! Vidám, kedélyes nép lakik arra. A Bach-korszakban rektoroskodtam, nevelősködtem köztük. Ott mindig muzsikálnak, táncolnak. Rizlinget früstökölnek és vacsoráznak. Te gyengeidegzetű ember vagy. Ne mászkálj köztük! — mondá szegény atyám egyik nyírségi faluból való hazatérésem után, amikor mint legátus bágyadtan, álmos ábrázattal érkeztem haza.

Azóta vagy negyven év telt el — s alig jártam a Nyírben.

Képzeltető aztán az én helyzetem, amikor folyó év tavaszán Porzsolt István esperesünk ki-rendelt Nyírbátor tájékára eklézsiákat látogatni.

Az esperesi irányítást azonban nem akartam lefúvatni.

Valami hitt, hivatott. A nyírbátori öreg református templom.

Valamikor diákkoromban láttam utoljára. S nem tudtam elfelejteni soha. A végtelen magasságot a földtől a boltozatig. A csodálatos fényt, világosságot, amelyet produkál a hatalmas góthikus ablakok egyoldalú elhelyezése. S a Báthoryak emlékét őrző, a padsorok végén levő művészi szarkofágot.

Elmegyek — határoztam el magamban. Az esperes okosan intézkedett.

Úgyis történt. Egyik tavaszvégi vasárnap délután megérkeztem Nyírbátorba.

Alig szálltam meg a parókián Varga Károly lelkésztestvérünknel, mindjárt a templom jutott eszembe.

Gyerünk! — mondá a bátori magyarok papja.

A templomhoz közelítve, feltűnt először is a magaslat, a remek pázsitos halom, amelyen a templom felépült.

Hát ilyen az élet, — állapítottam meg magamban. Diákkoromban, legátus-koromban fel sem tűnt ez a remek magaslat. Hát persze, hogy nem tűnt fel. Ifjú embereket mit érdekel egy-egy műemlék környéke? Ifjú embereket más valami érdekel... Nem a mult, hanem a jelen. A publikum, a tarka publikum. A ruha és más egyebek.

Tény, való, hogy valamikor a templomi közönség felvonulása ragadt meg ezen a helyen. Most azonban úgy érzem, mintha a letűnt idők, a századok vonulnának el előttem.

Megbámultam kívülről a templom falait támogató hatalmas pilléreket s az egyszerű fatornyot, amelyben a harangok állanak. Sőt, fel is mentem Varga Károly lelkésztestvéremmel a toronyba s meghallgattam egyik háromszázéves, Bethlen István nevét viselő harangnak a szavát. Majd beléptünk a templomba. Előttem állott újból az a szent-hely, ahol bátran idézhetjük a 84. zsoltár eme szavait:

*„Óh Isten a magasságnak!
Áhítzik testem, lelkem
Te hozzád élő Istenem.“*

Az esti fény beszüremlett a csaknem tíz méter magasságú ablakokon. Előttem állott újból a csodálatos remekművű boltozat, kijavítva, rendbehozva.

Az állam régen adott méltóbb helyre segítséget, mint ennek a templomnak rendbehozására.

A padok között levő utak mentén egy-egy idegen, ismeretlen arcú atyafi álldogált, magasba néző tekintettel. Nézték, bámulták többen a XV. század eme csodálatos s meglehetősen épségben itt felejtett monumentális alkotását.

Mennyit fejlődött negyven év alatt, a művészi érzék! Ma már — hála Istennek — élvezetet találunk az emberek egy-egy műemlék látásában.

Majd végigsétáltam a templomon. S megnéztem az ódon kőkoporsót. Az esti fény odaözlönlött a koporsó tájékára, egyik hatalmas ablakmélyedésen keresztül.

A gazdag, nagylelkek fényfelé vonzódásának gyönyörű jelképe a templom eme része. Az örök fénynek, örök dicsőségnek emberileg kiábrázolhatatlan pompás szimbóluma.

Másnap az iskolákat jártuk végig. Az egyik tanteremben alig hagyták el, a másikban már is hangzott: Jövel Szent Lélek Úr Isten! Csakúgy zengett az ősi templomudvar, a temérdek gyermek kedves zsváljától.

A következő napon délelőtt a tanyai iskolákat látogattuk végig. Majd a híres-neves Bátorligetét, a zerge-boglárka és egyéb ősi növények hazáját.

Egyik árnyas, pázsitos helyen Enyedy Károly gondnok nyársat hegyezett s aztán szalonnasütéshez invitált bennünket. A csepegő zsír és pompás erdei tájék láttára fülembe csengett ama kedves versike, amelynek hatását, kedvességét, népszerűségét nézetem szerint sokáig fogják megközelíteni a modern „nyugatos poéták“:

*Árnyas erdőben szeretnék
Élni nyáron át.
Nekem a zöld árnyas erdő,
Vidám kedvet ad.*

*Lomb a ján, virág a jüben
Mintha intene:
Árnyaiban megpihenhetsz,
Jöjj, óh jöjj ide!*

Majd menetközben Nyírvasvári tájékán Varga Károly így szólt hozzám: Most már Szatmár megyében járunk.

Látom — mondám —, a kerítések feliratáról. Másutt ezt írják a kerítésekre: Éljen a revízió! — Errefelé a temperamentumos, fokost forgató szatmármegyei magyarok egyenesen ezt irogatják: Vesszen Trianón!

S aztán Nyírbátort elhagyva Varga Károly lelkésztestvéremmel és Bertók Ferenc igazgatótanítóval Nyírgyulaj felé haladtunk, ahol is különös meglepetésben volt részünk. Itt ugyanis éppen a generális vizitációhoz készültek a mi atyánkfiai. S a templom előtt az egyházi előljáróságot a lelképásztorral együtt, parádéba öltözve találtuk.

Hát nem a Méltóságos Püspök úr érkezett meg? kérdé valaki.

Hát csak ti vagytok? — mondá Pataky László testvérünk. Hiszen Bátorliget-felől érkező utasok azt mondták, hogy a Méltóságos Püspök úr ott van a ligetben kíséretével együtt.

Megnyugtattam aztán Pataky testvérünket, hogy csak mi vagyunk, hogy a Püspök úr csak a következő héten fog erre járni.

Erre aztán rátérve a kánoni látogatás egyszerű formáira, megkezdődött a vizitáció.

Feltűnt előttem itt is Gyulajon, a gyönyörű halmon épült nyugatnak néző ősi templom. Nagy időkről beszélnek ezek a falak is. Beláthatatlan idők óta Istent imádnak ezen a halmon is, ezen szent falak között.

Majd iskolalátogatás és vacsora után zivataros felhők csoportosultak a falu felett. Valahol közel a villám is lecsapott s rengett velünk az egész parókia.

A jó gyulajiak nem hiába vártak bennünket érdemünkön felül való tekintettel, szeretettel, kaptak esőt, áldást olyat, amelyet csak áhított a nyírségi homokos talaj.

Másnap a zivatar által felöntözött, akácok utak mentén haladtunk Kisléta felé.

Halmon épült támpilléres, régi szép templomot találtam itt is. A pázsitos halom alatt sírok, sírboltok ismeretlen időkből.

Az iskolákban vizsgálatot váró gyermekek, tanítók s májusi virággillat mindenütt.

Vizsgálat után Baráth Mihály lelkésztestvérünk-nél ebédeltünk s aztán haladtunk Nyírbogát felé.

Jó sokáig döcögünk a homokos, akácok utak remek lombsátora alatt, míg egyszer feltűnt előttünk a bogáti torony kettős ablakaival.

Gyönyörű, magas halmon épült templom ez is. Régi, istentiszteletre rendelt hely ez a halom is.

A templom stílusán már látszik, a nagylelkű kalapos király II. József türelmi rendelete. Tágas, világos, szép templom. Legfeljebb a templom ki-

bontott falaiból előkerült kövek árulnak el, hogy ezen a halmon beláthatatlan évszázadok óta Istent imádnak a bogáti magyarok.

S aztán jöttek az iskolai vizsgálatok, hol egy-egy ódon, hol egy-egy modern, szép tágas tanteremben. Hangzott az ének, a tizparancsolat. A sok májusi virág, ami elengedhetetlen tartozéka a kánoni látogatásnak, bizonyos alattóérzést próbált lopni szemeimre. De azért nem szundítottam el. Mert nincsen figurálisabb látvány, mint egy-egy szundikáló, idősödő vizitátor, a sok eleven-szemű, huncutságra hajlamos, pajkos gyermek között.

Vizsgálat után kedélyes társaság ült össze Szarka László testvérünk-nél vacsorára. Meghánytuk-vetettük az országot és világ sorját, a nyíri társalgás fűszerszámaival ékesítve. S másnap délután már ismét a pompás nyírségi akácfasorok között haladtunk Encencs-felé.

A falu alatt egy nagy tóban, néhai Mészöly Géza nagynevű festőnk kedvenc témáját ismertem fel. A tó tele volt lubickoló kis kacskákkal, náddal, gyékénnyel.

Régi kedves tájék ez. Egyszerű házak, egyszerű emberek.

A templomon látszik, hogy ősrégi települési hely. A templom régi sekrestyéjének ablakai emlékeztetnek az ősi gör. keleti templomok félkör alakú ablaknyílásaira, Cirill és Method korszakára.

Sorra jártuk az iskolákat s hallgattuk a sok, szépen fejlődött gyermek értelmes feleleteit. Majd búcsút intve az encencsiek ifjú Timótheusának, Keresztes Sándor testvérünknek, s a tanítói karnak, döcögünk tovább az est homályában Piricsére.

Itt is feltűnt a templom régisége. Ódon támpillérek, keskeny góthikus ablakok jellemzik eme templomunkat is. Csodálatos, hogy itt a homoktenger mentén hogyan maradt meg ilyen épségben ez a régi templom!? Szinte emlékezteti az embert az egyiptomi sivatagban, beláthatatlan időkről beszéltő gulákra.

Éjjeli szállásra Somossy Ferenc főgondnok úr pompás és kedves kúriájára kalauzolt bennünket Bódis Gyula lelkésztestvérünk.

Ez a szállás méltó volt, az én nyírségi utam befejezéséhez. Egy óriási park mellett épült kúriában aludtunk. Éjnek idején is, hol az egyik, hol a másik madár énekelt. Néha a sötétlő rengetegből a páva is kivágott egy-egy dikciót. Én pedig hallgattam sokáig a felséges májusi koncertet.

S aztán bizonyos optimista hangulatban elaludtam.

Elszálltak előttem a nyírségi öreg templomok. Az öreg templomok mentén, a nyírségi egyszerű nép, akik között a Ludas Matyi írójaként, ma is lát az ember egy-egy társaságot a földön, a porban „kari-kába hasalni”, akik között lát még az ember egyes polgárokat, háziszóttos lenge vászonból készült lábravalóban, jól magyarul „gatyában” lépdelni; akik között talán éppen a nagy egyszerűség miatt, nem igen óhajtoznak az egyke után egynémely családok. Ahol s amerre a régi jó világban sokat muzsikáltak, táncoltak, daloltak; ma már azonban a komoly munkának élnek. Az öreg templomok mentén mindenütt virágzó, népes iskolák, komoly lelképásztorok s mellettük művelt, szorgalmas tanítói kar.

Szegény jó elődeink, itt az öreg templomok

mellett küzdöttek valamikor vésszel-viharral. S ma titáni erővel küzdenek az unokák. És állják is a sarat rendületlenül.

Csak egy a baj. Az, hogy az öregek elmennek.

Mert például, ha szegény jó atyám élne, ma már másképpen beszélne a Nyírről. Ma már azt mondaná: Ha bánt, ha csüggeszt néha a saját fajtád, nemzedet, egyházad jövője, menj le néha a Nyírbe. Érdekes nép lakik ott! Ha lehet, ha mód van rá, akkor táncolnak, mulatnak. De ha kell, akkor dolgoznak, imádkoznak, küzdenek és győznek. Győznek és győzni fognak, mert évszázadok emléke, tanítása, bölcsessége szól, beszél hozzájuk, az öreg templomok szentséges kövei közül!...

Baráth Imre.

A református gyülekezeti énekvezetés esztétikája.

Írta: Szabó Gyula.

2. A felemelő hatású, szép gyülekezeti éneklés szempontjából elengedhetetlenül fontos, hogy az valamiféle egységes *ritmus* szerint történjék.

Van-e ritmusa a magyar református gyülekezeti énekeknek, azaz a zsoltároknak és dicséreteknek?

Igen. Van, már csak azon vitathatatlan igazságnál fogva is, hogy *ritmus nélkül nincs zene*. Manapság ugyan elég sokat vitatkoznak azon, minő ritmusban helyes és kell énekelteni zsoltárainkat és dicséreteinket, bár a Zsinat minden kétséget kizáróan intézkedett ebben a nagyfontosságú kérdésben, — amikor jelenleg is használatos énekeskönyvünk darabjait túlnyomórésztben (lásd zsoltárokat) *egyforma hosszúságú hangokkal* (cantus planus) jegyeztette le és adta közre. Hogy aztán ez a lejegyzési mód helyes-e vagy sem, ennek eldöntése nem tartozik szorosan cikkem témájához, ezért most nem is foglalkozom vele. Bizonyos, hogy különösen zsoltárdallamaink a Szenczi Molnár Albert zseniálisan megoldott, tősgyökeres magyar szövegfordítása révén igen erős hajlandóságot mutatnak az egyetlen logikus és magától értetődően művészi ritmusforma: *a magyar ritmus* ringató ölelése felé.

Dr. Lajtha László az ez év tavaszán Budapesten rendezett protestáns egyházzenei kongresszuson tartott nagyszerű előadásában rámutatott népdalgyűjtő körútján a legutóbbi években történt amaz érdekes felfedezésére, hogy a mi magyar kálvinista falusi népünk a zsoltárokat odahaza, vagy a mezőn végzett munkája közben ősi, tiszta *magyar ritmusban énekl*. Tapasztalata szerint ez az elegyítetlen tisztaságú magyar ritmus testvéri ölekezésben együtt lüktet a Szenczi Molnár Albert tökéletes zsoltárverseinek ritmusával. Ezt úgy magyarázta meg a tudós professzor, hogy a magyar nép a Nyugatról jövő kultúrát felolvasztotta a maga, Keletről hozott nemzeti, népi kultúrájának izzó kohójában... És volt még egy igen fontos megállapítása Dr. Lajtha Lászlónak, amikor azt mondotta, hogy *református gyülekezeti éneklésünk jövőendő megújítása ebben, a magyar népi ritmushoz való visszatérésben van elrejtve...*

E rövid kitérés után már most szögezzük le, hogy

mindaddig, amíg egyetemes egyházunk a jelenlegi ritmikái lejegyzést érvényben tartja, addig minden lelkész és kántor alkalmazkodjék a cantus planus ritmusformájához és egyéni kísérletezésekkel, vagy pusztá hipotéziseken felépített, tudományos színvonalú ritmuselméletnek a közhasználatba való átültetni akarásával ne bolygassa meg a gyülekezeti éneklés eddig kialakult és egyetemlegesen elfogadott és használt ritmusát.

Ne kísérletezzék pedig ilyesmivel senki már csak azért sem, mert az Egyházi Törvények nem engedélyeznek más énekeskönyvet használni, mint amit most mondani akarok, azt ugyan eleve kizárja az előző mondat, de szörványos esetek miatt meg kell jegyezni, mert a jelenlegitől elütő, más ritmusban lejegyzett énekgyűjtemény (amelyben a szövegfordítás is olyan tökéletes, hogy nemcsak az első versszak, hanem valamennyi vers ritmikái komplikációk nélkül énekelhető) még nincsen s enélkül rendszeres és módszeres énektanítás el sem képzelhető. Aki megfelelően átdolgozott, állandó énekeskönyv segítségével akarna hozzáfogni valamilyen más ritmus bevezetéséhez, amellett, hogy célját sohasem éri el, teljesen kipusztítaná még azt a csekély szeretetet és kedvet is énekeink iránt, ami eddig megvolt. Az ilyen cselekmény pedig — ha van törvényeinknek ereje és tekintélye — a törvény szigorát kell, hogy vonja maga után.

Énekeink jelenlegi ritmusát illetőleg ott van a baj elásva, hogy a legtöbb gyenge képzettségű kántornak egyenesen mankója a félkötés hangjegyzés, mert a gyatra és lassú orgonázást nagyszerűen meg lehet magyarázni és felütem hosszúságú, üres kótafejekkel... Az aztán más lapra tartozik, hogy az ének hangjegyzése előtt a 4/4-es időmértéket jelző „C” függőleges vonallal át van húzva, ami azt jelenti, hogy minden ütemre egy hang esik... , tehát nem két ütemre esik egy hang, hanem csak egyre. Ez pedig igen nagy differencia! Nem ok nélkül van az úgy írva. Aki figyelembe veszi ezt az áthúzott „C”-t, az nem fogja végnélkül nyújtani az éneklést, hanem lendületesebb, *élénkebb tempót* vesz fel s ebben az életteljesebb tempóban, ha nem is élesen, de zenész ember füle számára mégis felfoghatóan ott bujkál és lüktet az a természetes magyar ritmus, amit Lajtha László az erdőn-mezőn zsoltárt éneklő magyar parasztemberek énekében felfedezett.

3. Ehhez a kérdéshez, mint már láttuk is, szorosan hozzátartozik a *tempó* meghatározása is.

Azzal, hogy azt mondjuk, hogy gyorsabban, vagy lassabban kell énekelteni, nem mondtunk semmit. „Gyors” és „lassú” csak relatív megjelölések. A Magyar Református Kántorkönyv a gyülekezeti éneklés tempóját általánosságban így állapította meg: $M. M. 60-72 = \frac{1}{2}$ (némely énekben: $\frac{3}{4}$). Ezt az időmértéket határozati javaslat formájában elfogadta az ez évben, április 1—3. napjain, Sárospatakon tartott lelkészi és tanítói konferencia is.

A kántorképzés nivójának emelésével megszűnik probléma lenni a református gyülekezeti éneklés ritmusának és tempójának ma még sokat vitatott, hánytorgatott kérdése.

(Folytatom.)

Az ORTE ünnepi gyűlései.

A múlt hó 22-én és 23-án tartotta Debrecenben az Országos Református Tanító-Egyesület évi rendes gyűléseit. Ünnepi tartalmat adott ezeknek a gyűléseknek az a körülmény, hogy ezekkel kapcsolatban avatták fel otthont nyújtó Székházukat. Az ünneplők sorában az ország legtávolabbi részeiből is láttunk tanítókat, akik közel négyszázan jöttek el a nehéz tanítói sors dacára is — költséget, fáradságot nem kímélve —, hogy jelenlétükkel teljesebbé tegyék az ünnepet.

22-én délután a bizottságok tartották meg üléseiket a Székházban.

A lapbizottság vitéz Nyitray Károly elnöke alatt a Tanítók Lapja anyagi és szellemi ügyeivel foglalkozott. A lap szellemi ügyeit Kántor Mihály előadásában tárgyalta a bizottság, külső formájának megváltoztatására és terjedelmének növelésére vonatkozó javaslattal kapcsolatban pedig a bizottság Ormós Lajos felelős szerkesztőt megbízta, hogy terjesszen a bizottság elé konkrét javaslatot.

Intézőbizottság ülése után, melynek tárgyát kisebbjelentőségű bejelentések képezték, a választmány tartotta meg ülését.

A közgyűlés 23-án délelőtt 9 órakor a Kollégium Oratóriumában tartatott meg. Megjelentek a gyűlésen Maklár Károly püspök, dr. Csikesz Sándor a Tisza István-Tudományegyetem rektora. Szentpéteri Kun Béla egy. tanár. Az alsózempléni egyházmegye képviselőiben Janka Péter egyházmegyei főjegyző, Geese Lajos, Verebely Dezső, Hegedűs László, Butykay István lelkészek; Székelyhídy Béla biharmelléki egyházmegye esperese, Futó András püspöki titkár, a Protestáns Lap szerkesztője, Baja Mihály és Sípos Imre lelkészek, Dr. Balogh Sándor tanácsnok a város képviselőiben, Bendák Gyula kir. tanfelügyelő, Dr. Bernáth István az orsz. tanügyi szervezet ügyvezető-elnöke, továbbá Berkényi Károly az Orsz. Szöv., Galla Endre az Áll. Tanítók Orsz. Egyesülete, Resskó János és Mátyás József a gör. kath. Tanítók Orsz. Egyesülete, Elefánthy Sándor az ág. ev. Tanítók Orsz. Egyesülete képviselőiben; Uray Gyula ORTE diszelnök, Baksa Lajos, Baán Géza, Balogh István tb. elnökök.

Táviratban, illetve levélben üdvözölték a közgyűlést Dr. Ravasz László Farkas István, és Medgyasszay Vince püspökök, az Eötvös Alap, a Református Énekvezérek Orsz. Egyesülete, az Izr. Tanítók Orsz. Egyesülete elnöksége stb.

A gyűlést Maklár Károly püspök magasan szárnyaló imája után Ormós Lajos elnök nyitotta meg, üdvözölve a megjelenteket. Dr. Ravasz László püspök úr távirati üdvözlése után a közgyűlés által diszelnökké választották Maklár Károly püspököt és Szentpéteri Kun Béla egyetemi tanárt s Balogh István tb. tagnak beszéd kíséretében adta át elnök a megválasztásukra vonatkozó diszoklevelet.

Maklár Károly püspök nagy hatást keltő szavakban fejezte ki köszönetét a megválasztásért. Történelmi visszapillantás alapján állapította meg, hogy minden életnek — így a társadalmi életnek is — törvénye a megújulás. E megújulás szükségét most is érezzük. Ezt a megújulást nagy magvetéssel kell megkezdeni s ezt a munkát a tanítósnak

kell elvégezni. A tanítósnak kezébe van letéve a magyar jövő. Soha ilyen értéke nem volt a tanítói munkának, mint ma.

A legértékesebb munkát a nemzet jövője szempontjából ma a tanítók végzik. Sajnálattal látja és tapasztalja ennek dacára, hogy a nemzet és társadalom mily kevéssé becsüli meg s értékeli ezt a munkát. Én kötelességet érzek arra — mondotta —, hogy a tanítósnak minden jogos törekvését felkaroljam s tölem telhetőleg eredményre is juttassam. Erre a lelki elkötelezésre boldog szívvel ajánlom fel magamat.

Szentpéteri Kun Béla átvéve a diszoklevelet, köszönetét kifejezve kijelenti, hogy a tanítósnak szerepét fontosnak tartja, nem a tanító, hanem az egyház érdekében. Ő úgy érzi, hogy mikor a tanítósnak érdekeit igyekszik előmozdítani, akkor egyháznak tesz szolgálatot.

Balogh István a Tanítók Lapjának 45 év előtt volt szerkesztője meghatóttan vette át a diszoklevelet.

Soós József a bihar-érmelléki egyházmegyei tanítóegyesület volt elnökének tb. elnökké választása után vitéz Nyitray Károly ORTE alelnök tartott szépségeiben gazdag, mély hatást keltő emlékbeszédét Dr. Baltazár Dezső püspök úrról. Utána Varga Lajos ez alkalomra írt igen szép költeményét olvasta fel. Baltazár Dezső püspök emlékének megörökítésképpen úgy a beszédet, mint a költeményt jegyzőkönyvbe foglalni rendelte a közgyűlés.

Pálffy János ismertette ezután a székház alapításának történetét s méltatta Uray Gyula egész életén át a tanítósnak érdekében kifejtett sokoldalú, tevékeny, áldozatos munkásságát, mely példaképpen állhat a református tanítósnak előtt s többek között a következőket mondotta:

„Amidőn Uray Gyuláról szölok, nem az ő adományának nagysága ihlet, de az a kétségtelenül beigazolódott meggyőződés, hogy az ő szívéhez legközelebb a református tanítósnak áll! Egy nagyszerű munkás élet eredményét helyezte a mi kezünkbe, örömeinkre, hasznunkra. Az ő harcok életében pedig éppen a tanítók állottak — sőt egyidőben állottunk — vele szemben. Gyarlóság és erény szálaiból van fonva az emberi lélek, e pillanatban azonban ne érezzünk mást, mint a felénk sugárzó szeretet viszonzását, a hála töltsön el mindnyájunkat az iránt a férfiu iránt, ki alkotásával még inkább nekünk adta magát, sőt példaképül adja magát a jövő emberöltők tanítósnak is.

Meg kell hajolnunk gondolatban másik jeltévőnk Uray Gyulané Bihary Mária kartársnőnk elköltözött szelleme előtt is. Ha Uray Gyula a harc volt, felesége: a béke. Ha ennek a fejedelmi adománynak a férj volt a megkeresője, a gondos, jó feleség volt a megőrzője. Az ő kezéből is vettük a mi székházunkat és otthonunkat, bizony méltó arra, hogy a hála tiszta érzése szálljon fel hozzá minden tanítói szívből.“

A nagy figyelemmel kísért szép beszédet a közgyűlés egész terjedelmében jegyzőkönyvbe foglalta a Székház-alapítás megörökítésére.

Majd Dr. Nagy Lajos ORTE alelnök tartott előadást a tanítósnak helyzetéről, utána a főtítkár jelentését tárgyalta a közgyűlés. Hálás köszönetét fejezte ki közgyűlés Uray Gyulának fejedelmi ado-

mányaért, de köszönetet mondott a Fonciére Bizt. Intézetnek is az adományozott — 12,000 P — kamatmentes kölcsönért.

Részleges tisztújítás során Molnár János ügyvezető elnökké, Dr. Nagy Lajos alelnökké, Dr. Ormós Pál debreceni és Nagy János gödöllői tanítók jegyzőkké választották meg.

A zárószámadások és költségvetés letárgyalása és elfogadása után, a beérkezett indítványokkal foglalkozott közgyűlés.

A közgyűlés berekesztése után átvonult a tanítószék a Bethlen-utca 14. sz. a. levő Székházhoz s rövid, de felemelő ünnepség keretében avatta fel azt. Megjelentek az avató ünnepélyen Maklár Károly püspök, Dr. Csikesz Sándor, a Tisza István Tudományegyetem rektora, a zempléni egyházmegye küldöttei: Janka Péter egyházmegyei főjegyző, Gece Lajos, Verebely Dezső, Hegedűs László, Butykay István lelkészek.

A XC. zsoltár elénekzése után Uray Sándor egyházkerületi főjegyző olvasott bibliát, tartott beszédet s emelte áldástkérő imában a jelenlevők lelkét Istenhez. Majd a CXXII. zsoltár hangzott fel az ünneplő tanítók ajkairól, utána pedig Molnár János ü. v. elnök mondott avató beszédet.

Az ünnepély a Himnusz elénekzésével ért véget. Ünnepély után közeledett, melyen Ormós Lajos elnök a Kormányzó úrra, Maklár Károly püspök a tanítószékra, v. Nyitray Károly Uray Gyulára mondtak felköszöntőt.

Az ORTE Székházát felavatták. Átadtattak a rendeltetésének. Várja az ORTE tagjait. Olvasótermében napilapok, szaklapok, folyóiratok állanak a tagok rendelkezésére. Játékszobájában sakk, dominó s egyéb játékok szolgálhatnak a tagok szórakozására. Ha vidéki tanítók csak nappalt töltenek Debrecenben, e székházban megpihenhetnek, csomagjaikat lerakhatják, megőrizik. Biztonságban lesz ott.

A székházban van két új bútorokkal csinosan berendezett, feltétlenül tiszta vendégszoba. Mindenik szoba két-két ágyas. Ezek a szobák vidéki tagoknak szolgálnak éjjeli szállásul. A szobák díjtalanul állanak a tagok rendelkezésére. Csak a mosás, világítás, télen a fűtés díját kell megfizetni. Ha a tagok Debrecenbe érkeznek s éjjeli szállásra van szükségük, teljes bizalommal kereshetik fel a székházat. Aki levelezőlapon jelzi, hogy mikor érkezik, a lehetőség szerint biztosítják részére a helyet.

Zászlószentelés New-Yorkban.

Az *Amerikai Magyar Reformátusok Lapja* írja mult hó 16-án:

Lélekemelő ünnepély színhelye volt vasárnap a newyorki 69. utcai református templom, amelyben különböző felekezet lelkészei felszentelték a Pro-Hungaria newyorki osztályának új magyar és amerikai zászlóit. A trianoni békeparancs aláírásának e szomorú évfordulója alkalmából ez az ünnepély hatalmas erővel mutatott rá az amerikai magyarság revíziós érzelmére.

Harangszóra indult el a menet az egyházi épületből és az utcán felsorakozott trianoni gyászruhás magyar nők a Pro-Hungaria többi tagjaival, vala-

mint a lelkészek és a zászlótartók, utóbbiak gyönyörű Zrinyi Ilona-korabeli öltözetben a két felszentelendő lobogóval, aranyhímzésű és magyar nemzeti szalagos hófehér selyem, valamint egy másik, csillag-sávós lobogóval vonultak be a templomba, mialatt az orgona Wagner „Mester dalnokok” című operájának a nyitányát játszotta.

A program az amerikai himnusz és a Magyar Hísekegy elénekzésével kezdődött. Dr. Takaró Géza rövid megnyitó beszédében hangsúlyozta a szükségességét az ilyen ünnepélyeknek.

Három római katolikus plébános üdvözleteit olvasta föl Takaró lelkész és pedig a newyorki Father Fehér Péter, a roebilingi Raffinszky Romóld és a yonkersi Dávid Ferenc plébánosokét, akik ha személyesen nem is lehettek jelen a Református templomban, meleg hangon emlékeztek meg az ünnepélyről.

Azután Matuskovits József baptista lelkész tartott szép beszédet a lelkes magyar asszonyok nagyszerű munkájáról. Amerikából kintartásra buzdította a Pro-Hungaria tagjait és az egész magyarságot.

Dr. Takaró Géza tartott ezután beszédet és a felszentelési imát is ő mondotta. Beszédének alapigéjül egy prófétai igét választott Ezsaiás könyvéből: „Tóvá lesz a délibáb.” A revízió nem maradhat csupán vízió, nem maradhat csupán egy ígézetes kép, merő káprázat, gyönyörű látomás, amely csak hitet, biztatást, csalogatót s végül megcsal bennünket sivatagi vándorlásunkban. A revízió nem hortobágyi délibáb, nem optikai csalódás, hanem minden magyar szívnek olthatatlan vágya, meg nem szégyenülő reménysége, amelyre minden igazságszerető ember — bármilyen nemzethez tartozzék is — bizalommal tekint. De ennek feltételei vannak. A leglégiésebb illúziók is valóra válhatnak a legsivárabb időkben is, ha szívünkre vesszük a próféta intését is: Erősítsétek a lankadt kezeteket és szilárdítsátok a tántorgó térdeket! Akkor majd újra örvend a pusztaság és a kietlen hely és a sakálók lakhelyén fü terem és lesz ott ösvény és kegyetlen vad nem jó fel reá, hanem az Úr megváltottai térnek meg és eltűnik fájdalom és sóhaj. És megsimogatjuk Pozsonyban a régi falakat, melyek között nagy idők nagy emberei álmodtak és viaskodtak egykor szabad Magyarországot; ráborulunk Kassán az örökbujsdosó kurucfejedelem emlékére, ütve nélkül megyünk Kolozsvárra és nem félünk kiejteni a magyar szót szülőfalunkban. Magyar nők, színektől roskadó palettát vegyetek kezetekbe és ne csak fehér selyem zászlótokra írjátok az arany-szavakat, de képzeletetek tiszta vásznára fessétek a legszebb álmot a revízióról és nem fogtok csalódní, ha a revíziót, a „belső” revíziót ti is és minden magyar önmagán kezd. A szebb Magyarországot, a jobb embereknek adja Isten. A még hívebb, még munkásabb, még áldozatkészebb magyaroknak. Ne féljétek! Most még unalmas, sivár pusztaság látszik csupán, vízkészletünknek szinte utolsó sáros cseppjeit fogyasztjuk már, egy pohár üdítő vízért ugyanilyen súlyú arany is olesó ár volna, de ni! — a halál sivatagán túl, a horizont felett ott csillog már az élet vize, csak kintartás, tóvá lesz a délibáb! Nem ábrándkép ez. Ezerszer nem! Minden délibáb valami valóság reflektálódása. A mienk is. Mögötte a magyar feltámadás igazsága.”

Dr. Takaró felolvasta az óhazából érkezett következő táviratokat:

„Zászlószentelési ünnepségük az óhazai és újvilági magyarság elválaszthatatlan sorsközösségének ragyogó jelképe, a magyar feltámadásban vetett hitnek gyönyörű megnyilatkozása. A Magyar Revíziós Ligában tömörült sok millió magyar testvéri üdvözlét küldi:

Herczeg Ferenc,

a Magyar Revíziós Liga országos elnöke.

„Zászlószentelésre egybegyűlt magyar testvéreinket magam és a Világkongresszus nevében magyar szeretettel üdvözölöm:

Báró Perényi.“

Washingtoni követünk sürgönye ez volt:

„A mai ünnepélyes alkalomból szívből jövő üdvözleteimet küldöm a Pro-Hungaria newyorki osztályának és nemes célokért folyó működéséhez további sok sikert kívánok:

Pelényi.“

Ghika főkonzul elfoglaltsága miatt Dr. Telkes László állott a közönség elé és lelkes angol és magyar beszédet tartott. Beszéde végén a két zászlót átnyújtotta a Pro-Hungaria vezetőségének.

Az amerikai zászlót a Pro-Hungaria elnöke, Dr. Takaró Gézáné angol nyelven tartott beszéddel vette át. Beszédében felkérte a hallgatóságot, hogy a zászló előtt való tisztességtételt állva hallgassa végig.

A másik zászlót a Pro-Hungaria alelnöke: Szopkóné Ágh Vilma nemcsak prózával, de ez alkalomra írt költeményével vette át. Beszédében köszönetet mondott az egyesület nevében mindazoknak, akik az ünnepély megrendezéséhez hozzájárultak. Lelkesítő szavakat fűzött a zászló és szalagja fölirataihoz.

Nagyszámú üdvözlét érkezett nemcsak magyarként, de illusztris amerikaiaktól is. A város polgármesterét az utolsó percben váratlan ügy akadályozta meg a személyes megjelenésben, ezért ő is az ünnepély folyamata alatt érkezett táviratában köszöntötte az ünneplő magyarságot.

Az ünnepély programján a beszédek között alkalmi énekszámokat adtak elő szólóban és duettben Prunauer Margit és Takaró Magdolna, karénekekkel pedig a református egyház vegyeskara, Nagy Irma vezetésével és a magyar baptista egyház férfikara, Csopják Kornél vezetése alatt járultak az ünnepély hangulatának emeléséhez. Méltó befejezése volt a programm templomi részének Grill Lola szereplése, aki nagy hatással mondotta el a Magyar Hiszekegyet.

Az ünnepély egy óraker a nagyteremben folytatódott a díszében, amelyet a Magyar Hiszekegy közös elmondása nyitott meg. Az ebéd végeztével beszédet mondtak: Dr. Takaró Géza, Szopkóné Ágh Vilma, Dr. Schönfeld Lázár és Dr. Takaró Gézáné. Szavallatot mondott Günther Felicitás.

Feljejtethetlen nap volt mindazok számára, akik jelen voltak. Minden jel arra mutat, hogy a revíziós mozgalom végzésére New-York városában eddig még a legalkalmasabb szervnek a Pro-Hungaria Egyesület bizonyult. Csendes, kitartó munkával nyolc év alatt rendkívül széles amerikai körökben sikerült neki fölvilágosító munkát végezni, amelynek eredményei nem maradhatnak el.

A tiszántúli egyházkerület multjából.

Szoboszlai Pap István püspök naplójegyzetei.

Közli: Dr. Nagy Sándor.

(Folytatás.)

Nov. 5.

1091. Nádudvari jegyző Szatmári úr azt kéri, hogy a Szilágyi-intézetben levő egyik fia helyett — kit kereskedői pályára akar léptetni —, másik fia vétessék föl. Olly feltétellel a most ott levőnek hátralevő idejét töltsse ki a kisebb testvér: ígértem részemről a beleegyezést; egyébiránt t. Kenessei úrhoz utasítottam.

1092. A Szilágyi-intézetbeli nevelőnek meghagytam, hogy senkit bé ne fogadjon, míg — jelenleg — az én bevételt kimondó hátriratomat nem látandja.

1093. Nagyt. Fésös úr jelentvén — mit én nagy leveretéssel értettem, — hogy esp. Nagy István úr, hozzám címzett levelében, befogatását adja tudtomra s már e levelet n. váradi fogságából írta; jelentvén azt is, hogy ugyanaz, Csatári lelkészt Makó Józsefet óhajtja megbízatni az esperesi hivatallal: ennek folytán, megkértem n. t. Fésös urat, írjon haladék nélkül Makó József úrnak s adja tudtára, hogy — mint ideiglenes esperest — a hivatali teendőik teljesítésével általam megbízatik.

1094. Ugyancsak n. t. Fésös urat megkértem: írjon rögtön esp. Nagy István úrnak, mikép történik, hogy első pásztori levelemre mind eddig jelentést nem adott? — Botránkozom benne.

nb. Szerencsém volt Rédey László Ó ngához. Megkért, hogy Bükk László urat szólítsam fel: vagy vegye magához nejét, vagy adja át a kis leányt.

nb. Megtudtam, hogy Uray B. Ó mtga, — ki egy két napra eltávozott volt haza — ismét megérkezett.

nb. Patkó Andrásnó esedezett nálam, hogy férje ügyében tegyek közbejárói lépést. Ígértem, hogy n. t. Fésös úr által tenni fogok.

Nov. 6.

1095. Szücs prof. úr, tisztársai nevében is, jelenti, hogy Tóth Mihály úr lakásában nem lehet leczke-helyet használni, elleneztetvén de mind az atyafiak mind szenátor Pfanschmid úr — mint Sequestri Curator — által. Gondolnák e helyett a Péczeli-féle lakházat venni használatba.

Helyesltem s kértem, hogy jelentse t. polgármester úrnak.

Csak hamar visszajöven, azt a tudósítást hozta, hogy a Péczeli-féle ház el van foglalva, egy uraság vevén azt ki Péczeli Lajostól. — Mérgelődve értettem.

Utóbb azonban jelentette, hogy már ki fog ürtetni.

1096. Rector prof. úr jelenti, hogy már 101-re hágott a deákok száma. Folyó hó 8k-án kívánnák tartani a megnyitási ünnepélyt. — Helyesltem.

Továbbá kérdezi: tegyenek-e leczkét e héten vagy pedig várjanak és a törvények leírására adjanak időt? Ez utolsót helyesltem és adtam utasításként.

1097. N. t. Fésös úr jelentette, hogy 1093. és 1094. sz. a. kéréseimet teljesítette.

1098. Kántor Sámuel úr levele Pestről, gróf Vay Dániel igen jól fogadtatott.

nb. Bernáth Lajos komám keseregve panaszkolta, hogy József testvére befogatott s 14-ed magával Pestre vitetett; Gedeon öccse is kerestetett, de odébb állott.

Ercsei Sigmund úr azt jelentette erre, hogy nem igen így áll a dolog. Nem 14, csak négy vitetett föl. — Tőle hallottam megdöbbenve azt is, hogy gr. Zichy Ferenc Ó Exctja minden működésről lemondott s visszavonult.

November 7.

1099. Megkértem n. t. Fésös urat: készítsen esperes urakhoz körlevelet, méltóságos Uray Bálint úrnak 1060. sz. a. válaszát tudatván velök s általuk a lelkészekkel.

1100. Újfejtőről Konyvári úr folyamodványt nyújtott be, egy fiát a Szilágyi-intézetbe felvétetni kérvén.

Hátirattal t. Kenessei úrhoz útasítottam, véleményezés végett.

1101. N. t. Fésös úr előterjesztette, mikép a honvédek házassága tárgyában többféle kérdések — aggodalmak — vannak kijelentve esperes urak — részint egyes lelkészek résziről. Így kérdeztetik: akik untauglich kifejezéssel vannak elbocsátva, alá esnek-e a tilalomnak? Aggodalom az erkölcsiség tekintetében.

Ennek folytán

1102. Írattam — de saját nevem alatt s aláírással — mtgos Uray Bálint úrnak, útasítást kérve az untauglich kifejezés iránt. Esedeztem az erkölcsiség érdekében.

1103. Sisári Lajos úr beküldötte folyamodványát, kilépett fija helyére másik fiát kérvén a Szilágyi-intézetbe felvétetni. Átküldöttem t. Kenessei úrhoz.

1104. Prof. Szücs István úr jelentette, hogy beszélt Uray B. Ó mtgával a Collegium kiürítéséről.

— Nem lehet abba hamar menni, ha mindjárt kiürülne is, — így válaszola. Típphus uralkodik ott. Practicusabbaknak kell most lennünk — monda — az orvosok körül.

1105. Ugyanaz jelentette, hogy a Péczeli-féle háznál két lezcke-terem lesz. Ugyanolt professori gyűléseknek alkalmas hely. A Contrascribának is lak-helye.

1106. N. t. Zákány úr kérdésbe tette: minthogy a magyar-tertiák csak 21-en vannak: kell-e számukra külön praeceptort állítani elő? Utasítottam, szólítsa fel a gyermekeket, hogy vagy ismételjék a multévi tanulmányokat, vagy menjenek a deák-tertiákba: mert olly kevésért most praeceptort nem fizethetünk.

1107. Tiszt. Zagyva Imre úr — mint ideiglenes pénztárnok — beadta felszólításom nyomán az egyházkerületi pénztár állásának kimutatását.

NB. A Pester Zeitung 6. Nov. 1117 hirdeti, hogy gr. Zichy Ferenc Ó Exctja Ó Felsege által Szent István középkeresztjével ajándékozott meg. „Dem als Oberlander-Commissär der Österreichisch russischen Operationsarmee k. k. Geheimer-Rath gr. Fr. Zichy in Auerkennung der Verdienste, welche er sich in dieser Eigenschaft erworben hat.“ — Ellenben ugyanott ez áll: „Karl Freyherr v. Gehringer, mit Belassung in seiner dermaligen ausser-ordentlichen

Verwendung, als bevollmächtigter Kaiserl. Commissär für die Civil-Angelegenheiten in Ungarn, die Geheime-Raths... stb.

November 8.

1108. Prof. Révész úr bemutatta nálam reggel korán az imádságot, mellyet ma a megnyitási ünnepély alkalmával a n. templomban elmondani szándékozik. Nemelly pótlások — s igazításokkal helyben hagytam.

1109. Fodor Róber úr folyamodványát — a Szilágyi-intézetbe fiának felvételért — átküldöttem hátirattal t. Kenessei úrhoz véleményezés végett.

1110. N. t. Fésös úr jelenti, mikép 1102. sz. a. levelet maga átnyújtotta Uray B. Ó mtgának. Szóval azt felelte: hogy most minden honvédek különben is előállítatni parancsoltattak. Majd, ha ez végbe-menend, akkor fog válaszolni.

1111. Tek. polgármester úr jelentést tett nálam szóval, mikép ment légyen végbe az iskola-megnyitási istentisztelet a nagy templomban; mikép azután Búzás Pál úrnak bemutatása a rajziskola teremben. — Botrányt említett, köhögést, csoszogást, noha csak kevesektől eredtetet. — Ezt nagy fájdalommal értettem.

1112. N. t. Fésös úr közölte velem esp. Kis Bálint úr levelének tartalmát a bánáti General-Commandónak 1038. sz. a. bójegyzett közleményére a debelliási papság ügyében. — Hólnap fogok intézkedni.

Nov. 9.

1113. Ercsei László úr szóval jelentette, hogy fíjját jövő Sz-György napkor a Szilágyi-intézetbe kívánná beadni.

1114. Rector prof. n. t. Aranyi úr hivatalos jelentést tett nálam a megnyitási ünnepélyről. — Templomban nem történt semmi; sőt igen szépen ment végbe a Cultus. A rajzteremben történt: de ő erős hangjával elnyomta.

1115. Ugyanaz, a professori kar nevében, ama kérelmét intézte hozzám, hogy hétköznapi templomba járásra csak két napot hetenként köteleztetnének a deákifjak. — Ígértem, hogy válaszolok.

nb. Fábján Gábor úr levele Lowrinból van.

Nov. 10.

1116. Magamhoz kérttem n. t. rector-prof. Aranyi urat. Válaszul adtam az 1118^b pontra: négy napon — midőn magyarázatok vannak — ne menjenek a deákok templomba. További rendelésig.

1117. Ugyanazt megkértem: 1. készíttesse el a leckék és leckeórák lajstromát. Kik? mit tanítanak azokon? 2. Dettó melyik gradusban hányan vannak ekkorig? Hány szokott lenni rendes időben? 3. Küldje be hozzám Menyhárt Jánost és Tóth Józsefet.

1118. Prof. Szücs urat megkértem, hogy Zákány úrral egyetértőleg adják be még ma: a. a classisták lezckéinek helyeit. b. Mindenek classisbeliek létszámát, s hogy hány szokott lenni rendesen.

1119. Levelet diktáltam — nyugalomra lépett prof. Erdelyi úrhoz. Én és polgármester úr tudósítjuk, hogy a professori lakházban egy évig megmaradhat. Ohajtjuk, hogy ott Menyhárt János egy szobát

nyerhessen. Ennek fizetése lesz 300 p. forint. Mi ezen felül lesz a professori fizetésből, számára marad s vegye ki, de minden következtetés nélkül. Majd a Spdtia fog intézkedni. stb.

1120. Levelet diktáltam n. t. rector-prof. Aranyi úrhoz. Hivatalosan tett jelentése nyomán elfogadtam a professori kar javaslatát, hogy Menyhárt János tanítsa most az Exegesist. Kérem ezt tudatni vele s azt is, hogy fizetése 300 p. forint lesz.

1122. Prof. Szücs Istv. úr beadta az általa tanítandó tudományok jegyzékét.

1122. Ugyancsak megkértem, hogy az iskolai törvényeknek egy példányát szerezzé meg számomra.

NB. Szerencsém lévén Uray B. ő mtgához, sok ügyeinkről értekeztem vele: p. o. Collegium kiürítése; felküldendő jelentések, Tractusokban a forradalom alatt közbejött változtatások, iskolai törvények. — Felszólított, hogy prof. Révész úrnak az iskola megnyitáskor mondott imádságát adassa be. NB. Pester Zeit. Ismét halálos ítéletek, Bihariakra is.

Nov. 11.

1123. Prof. Révész urat hívtam s utasítottam, hogy imádságát írja le s adja be.

1124. Méltóságos Uray Bálint úrhoz terjedelmes jelentést készítettem — diktáltam — az iskolák megnyitása körül tett minden intézkedéseimről: megküldvén mellékletekben az idevonatkozó adatokat. — rendelkezéseimet — 7 — csomóban (7 alatt) az utolsó csomóban négy darab záratott L. B. p. d. alatt.

1125. Estve felolvasta előttem prof. Szücs Istv. úr azon tudósító cikket, melyet főiskolánk megnyitásáról írt s a Pester Zeitungban felküldött (hibákat — nyelv és Grammatica ellenieket vettem benne észre, nem vagyok meglegedve vele).

1126. Ugyanaz jelentette, hogy Soltész Farkas, mint volt honvéd, még az éjjel elbújdosni akar, mint-hogy sok hirt hallott. Botránkozva értettem. — Szücs úr elment Uray B. ő mtgához tudakozódni, s megnyugtató tudósítással jött vissza.

1127. Főinspektor Szabó János úr Miklós fiát a német lezckék hallgatásától fölmentetni kéri. — Átküldtem levelét rector-professzor úrhoz.

Nov. 12.

1128. Prof. Búzás Pál úr, mint tanárkari jegyző benyújtotta:

a., a felsőbb tanulók lezckéinek s tanulmányainak;

b., ugyanazok létszámának jegyzékét.

1129. Senior Menyhárt János és Contraseriba Tót József uraknak szóval is megmondtam, hogy megbízom őket — amazt ugyan az Exegesistnek, emezt a magyar Litteraturának — rendkívüli tanításával.

1130. Gróf Zichy Ferenc ő Exctjának — miután hírlapokból megértettem, hogy ő Felségétől Szent István rendje közép-keresztjével diszítettett, előbb pedig már az orosz Császártól is nyert nagy díszkeresztet — üdvözlő levelet írtam; hálámat nyilvánítva iránta stb. — Saját kezéhez.

1131. Ugyancsak ő Exctjához másik levelet is intéztem, utasító parancsáért esedezve arra nézve: hová s mi úton fizessem be a számomra kegyesen előlegezett 100 p. forintnyi angáriát.

Nov. 13.

1132. Classium inspector urak benyújtották az egyes Classisok létszámának, leckéinek, táblás kimutatását.

1133. Az 1124. sz. a. levelet aláírván, lepecsételvén, prof. Szücs úr által átküldöttem Uray Bálint ő méltóságához.

1134. Typographiae Provisor Tóth Endre úr 42. p. forintnyi Contót — nyomtatványok díját — mutatott be. — Utalványoztam.

1135. Ideiglenes pénztárnok t. Zagyva Imre úr bémutatatta az egyházkerületi pénztárak állapotját.

— Utasítottam, a kamatok behajtása végett.

1136. Panyolai lakos Simon István, házasodási Kir. K. engedélyt kívánván nyerni, hozzám folyamodott utasításért s bizonyítványért. — Várakozásra utasítottam.

1137. Gr. Zichy Ferenc ő Exctjához terjedelmes jelentést készítettem (prof. Révész úrnak diktáltam) az iskolák megnyitása körüli intézkedéseimről; megküldvén reá toldottam mindazon okiratokat, melyek az 1124^h pontban említve vannak.

November 14-én.

1138. Fiskalis Sági úr kérdést tett nálam: nem kellene-e a Collegium minden anyagi javainál összeírást készíteni? — De kell — válaszoltam — s éppen már szándékoztam e végett magamhoz kéretni. — A legnagyobb pontossággal és őszinteséggel készüljön az összeírás.

1139. Prof. Kerekes úr kérdést tett nálam — a professoratus nevében — a karácsonyi Legatiókról. — Mondtam, hogy én már a Conferentiák alkalmával előhoztam ezt.

— Tegyenek hivatalos alakban jelentést.

1140. Prof. Révész urat hívatván, kérdeztem: beadta-e már iskola-megnyitási imádságát, Uray ő méltóságának? Beadta: felelé. nb. ő mtga előhozta nálam a napokban, hogy még nem volt benyújtva, pedig éppen Révész úr érdekében kívánta ezt.

1141. Prof. Szücs úrnak levelet diktáltam gróf Zichy Fer. ő Exctjához, a házassági Dispensatiók nyerésében követendő mód iránt utasító parancsért esedezve.

1142. Dettó. Esedező levelet, a presbyteri gyűléseknek — nem a népképviselői, hanem a régi modorban — tartatásának megengedéséért. Egyszersmind a Tractualis Gyűlésekre nézve is illy engedélyért esedeztem, minthogy ezek inkább csak törvényszékek.

1143. Szücs prof. urat megkértem: hozza elő nevében Uray ő Méltóságának — az 1133. sz. a. levél átadásakor: — vajjon az esperesi egyházlátogatások nem találtak-e akadályokra? Nem kívánatik-e részökre útlevél? stb.

Referalt csak hamar. ő mtga úgy nyilatkozott, hogy írjak hozzá ez iránt egy két sorban. Majd fog adni utasítást.

nb. Tót Antal úr bémutatatta nálam szerencsétlen bátyjának Kardos úrhoz (ki most Pesten volt) intézett két czéduláját. Szóval jelentette, s Kardos úr után, hogy Aradra vitetett a szerencsétlen (Ez nem volt igaz).

Nov. 15.

1144. Írtam — bizodalom hangján — n. váradi lelkész s nyugalomra lépett esp. n. t. Zilahy József úrnak. Őszinte kérdésemre: nem lenne-e kész elvállalni ismét legalább egy időre az esperesi hivatalt? — Őszinte feleletet kérek.

1145. Gr. Zichy Fer. Ő Exetjához expedialtattak a főnebb (1130. és 1131. egy csomóban) ismét 1137, 1141, 1142. számok alatt bejegyzett levelek.

1146. Méltóságos Uray Bálint úr — mint a debreceni kerület Főispánja (most már illy cím alatt.) Nov. 14. 260. sz. a. levele mellett „A ministeri Tanács által ő Felsége eleibe terjesztett, onnan kegyelmesen jóvá hagyott, Magyarország igazgatási Rendszerét, annak életbeléptetésére s kivételére szolgáló utasítást, tudomány s illetőleg alkalmazás végett. — egy példányban megküldi.

(Folyt. köv.)

Hírek az egyházmegyékből

ALSÓSZABOLCSI EGYHÁZMEGYE.

Templomszentelés Nyírábrányban. A nyírábrányi református egyház Budaábrányban újonnan épült templomát júl. 4-én szentelte fel. Bartha László esperes, akit a vasútállomáson Kiss Ferenc főjegyző, az egyház főgondnoka üdvözölt. Az állomásról nemzetiszínű kerékpárosok vezetése mellett vonult be a Kálvin-terre kocsin az esperes és kísérete, hol az ez alkalomra épült diadalkapu alatt az egyház tagjai nevében Némegy István lelkész fogadta. Ugyanitt történt vitéz Újfalussy Gábor országgyűlési képviselő és Kálnay Zoltán főszolgabíró fogadtatása is. Ideérkeztek Görömbey Péter nagykallói lelkész és Nánássy Andor, a középszabolcsi egyházmegye gondnoka. Itt a téren állott az új templom, melynek egyszerű szépsége mindenkit megaragadott. A magyar ruhás leányok élén Vida Hajnalka szép virágcsokrot nyújtott át Bartha László esperesnek. A templomban előfohászt, bibliaolvasást és előimát Kovács József nyírmártonfalvai lelkész mondott. Ének után Bartha László esperes mélyen járó tanítást tartott. Jan. 18. r. 36. v. alapján. Az ő imája és áldása után Űrvacsoraosztás volt, melyen vitéz Szabó Endre debreceni vt. lelkész ágendázott. Az úrasztalához 350-en járultak. Ezután két gyermeket megkeresztelt Görömbey Péter nagykallói lelkipásztor. Végül nagy figyelem közt hallgatta a gyülekezet Hegedüs Béla főgondnok felolvasását a templomépités történetéről, amelyből kitűnt, hogy a templomépités 29,000 P-be került s ebből még 6000 P kifizetetlen adósság, melynek kifizetése dec. végén esedékes. A templomszentelés után közébed volt az iskola udvarán épült sátorban. A délutáni istentiszteletet vitéz Szabó Endre végezte. A vallásos ünnepélyen Némegy István imádkozott, Váry László segédlelkész bibliát magyarázott, melyet szólóének és szavaltat követett. E szép napért, az új templomért Isten iránti hála és öröm töltötte be a szíveket s e napon a határszéli községben sok ima szállt Istenhez a magyar hazáért és feltámadásáért.

DEBRECENI EGYHÁZMEGYE.

Templomépítő Debrecen. Tóth Lajos kályhás-mester, buzgó egyháztagnagyilelkű elhatározása lehetővé tette, hogy ismét templom (egymásután most már az ötödik) épülhessen Debrecenben és mielőbb felépülhessen az annyira szükséges és óhajtott Mester-utcai templom is. A nagyilelkű adománnyal kapcsolatban a következő levelet intézte Tóth Lajoshoz a debreceni presbitérium:

Tekintetes

Tóth Lajos kályhás-mester úrnak

Helyben.

Presbitériumunk őszinte hálás köszönettel és teljes elismeréssel fogadta Tóth Lajos úrnak azt a nagyilelkű elhatározását, amellyel debreceni egyházunknak ajándékozta a Péterfia-utca 40. sz., Károly Ferenc József-út 8. sz. és Károly Ferenc József-út 8. a. szám alatti három házastelkét, a Jerikó-utcában fekvő szőlőtelkét és cucabeli szántóföldjét.

Különös nagy elismeréssel és hálával fogadja presbitériumunk azt a nemes szándékát és akaratát, amellyel e nagyértékű ingatlanok adományozása által megindította a Mester-utcan tervezett templom felépítésének ügyét.

Ez az ajándékozás az egyházhoz való ragaszkodásnak mindenkor fényes példájául fog szolgálni és fennen fogja hirdetni a jövő nemzedékeknek, hogy milyen áldozatra képes a debreceni református ember.

A presbitérium azt a hő óhaját fejezi ki, hogy Tóth Lajos úrnak ezen az elhatározásán legyen a Mindenható Istennek áldása. Adja az Úr, hogy hosszú évekig gyönyörködhessen nemes áldozatkésztségének eredményén és hogy buzgó könyörgését hallgassa meg az Isten.

Együttal őszinte hálás köszönettel fogadta presbitériumunk azt a további bejelentését is, amely szerint az épülő Mester-utcai templom tornyába — a fenti adományon kívül — még egy harangot is felajánlott. Legyen áldás ezen az adományán is!

Kelt a debreceni református egyház presbitériumának 1937 május 26-i gyűléséből.

Atyafiságos szeretettel:

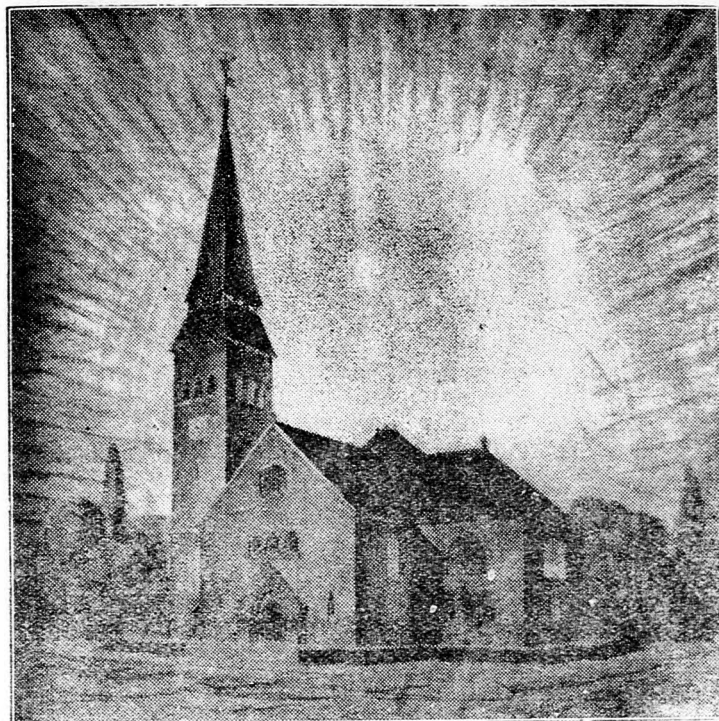
Dr. Vásáry István,
főgondnok.Maklár Károly,
püspök, lelkészelnök.Dr. Juhász Nagy Sándor,
jegyző.

Új lelkipásztorok Debrecenben. Négy lelkipásztort hívott meg egyszerre a debreceni gyülekezet.

A debreceni egyháznak a történetében nagyjelentőségű nap volt június 23-a, amikor is a Péterfia-utcai egyházrész püspöki másodlelkipásztori, a homokkerti, nyilastelepi, csapókerti egyházrész pedig lelkipásztori állását a presbitérium kezdeményezésére, egyhangú meghívás útján töltötte be.

Az egyházrészek mindenütt egyhangú lelkesedéssel tették magukévá a presbitérium meghívását, megválasztván a közöttük már eddig is szolgálatot teljesítő lelkészeket.

A Péterfia-utcai egyházrész egyhangú meghívás útján lelkipásztorává választotta, mint püspöki

A Mester-utcai templom tervrajza. (Tervezte Csanak József műépítész.)

másodlékészt Dr. Farkas Pált, a Homokkertben Kovács Józsefet, a Nyilastelepen Mezey Bélát, a Csapókerthben az egyházzsész egyhangú meg hívással lelkipásztorává választotta Dr. Danesházy Sándort.

Valamennyi egyházzsészben a választást megelőzően a választást vezető lelkipásztorok istentisztelet tartottak.

A debreceni nagymultú gyülekezetnek az életben nagyjelentőségű volt ez a nap. Négy egyházzsészben nyert beteljesedést Krisztus parancsa: Az aratni való sok, de a munkás kevés.

Amikor örömmel közöljük a négy új lelkipásztor példaadó megválasztását, ugyanakkor meg kell emlékeznünk arról is, hogy a debreceni gyülekezet ismételtén újabb tanubizonyosságát adta, hogy a mai nehéz viszonyok és körülmények között is hegyen épített város, amelyiknek a fényessége messzire ellátszik. A debreceni gyülekezetnek az életben rendkívül nagyjelentőségű volt az egyházzsész megszervezése. Nincs tíz esztendeje, hogy e gyülekezetünkben az egyházzsész kiépítése megindult s aránylag ez alatt a rövid idő alatt felépült a Kerekestelepi, Homokkerti, Nyilastelepi templom, építés alatt áll a Csapókerthi, Mester-utcai templom. Ügyszólván majdnem minden egyházzsésznek megvan a gyülekezeti otthona. Megtörtént a tanyai egyházzsész megszervezése is lelkész lakások felépítésével. Most pedig négy új lelkipásztori állás került betöltésre.

Az új lelkipásztorok életén, minden forgolódásán legyen Istennek áldása. Ez az áldás szálljon a gyülekezetre, a gyülekezetnek a vezetőire, az egy-

házzsészre, azoknak minden egyes tagjára s legyen mindezért Azé, akitől száll alá minden jó adomány és ajándék, Istené a dicsőség.

A debreceni egyházmegye lelkészegyesületi közgyűlése jún. hó 15-én folyt le a Csonkásán, Monostorpályiban, az esperes szőlőjében. Milyen jó volt ott lennünk s az esperessel ott az ő kedves és szeretetteljes családja körében is találkozni. Régen lehetett, hogy az egyházmegyének mind a 27 gyülekezete képviselve együtt lehessen. Jóléso örömmel üdvözöltük körünkben az egyházmegye még mindig fáradhatatlan ősz gondnokát: Kulin Imre nyug. táblai tanácselnököt, Dr. Csikesz Sándor egyetemi rektor professzort és Dr. Vasady Béla egyetemi professzort ORLE főtítkárt. Barátságos szeretettel szoritottunk kezét, akik szekérrel, kocsival, autóval érkeztek meg közelebről és távolabbról.

Összejövetelünket istentisztelettel kezdtük. K. Tóth Albert Gáborján új lelkipásztor olvasott bibliát és mondott előimádságot, utána Síposs Károly nagyrábéi lelkipásztor prédikált meggyőződéssel a LXV. zsoltár 5. v. alapján. Istentisztelet után gyalog, szekérrel, kocsin, autón indult el a társaság a Csonkás felé, ahol kellemesen lepott meg bennünket az esperes csendes, árnyas, szépen berendezett szőlője. Bőséges reggeli után kint a gyümölcsös kertben a hatalmas meggy fák árnyékában tartotta gyűlését az egyházmegye Lelkészegyesülete.

Dr. Szász Imre esperes, lelkészegyesületi elnök nyitotta meg a közgyűlést rövid imádsággal s idézte emlékezetünkbe a szőlőtökét, melyről olyan gyönyörűen szott az Úr. Majd következtek a tartalmasabbnál tartalmasabb felolvasások. Dr. Hajdú Gyula: A keresztségről, amelynek különösen a gyermekkeresztségre vonatkozó részét domborította ki. — Ugyanerről szott Nagy Lajos lelkipásztor is. Kuyper Ábrahám gondolatvilágáról Kardos Lajos értekezett igen részletesen. Milyen lelkipásztorra van szüksége a magyar református egyháznak, e kérdést Bede Gyula ismertette, mely után természetesen élénk eszmecsere következett. A református gyülekezeti tag a falu életében felolvassa Farkas János; Solymosi József pedig egy helyzetképet mutat be falukutató munkájáról. Gyülekezeteink szociális és gazdasági munkaprogramjáról Nagy Ferenc és Dobrossy Zoltán tartottak előadást. Közgyűlésünk jegyzőkönyvi kivonatban értesítette a kecskeméti presbitériumot, hogy súlyos küzdelmében együttérzéséről biztosítja s törekvésében imádságos lélekkel támogatja. A CXXV. zsoltár 1. v.-ének élénklése s Vadon Béla imádsága zárta be a mindvégig magas színvonalú előadásokat tartalmazó közgyűlést.

Gyűlés után bőséges ebédben volt részünk, ami az esperesné gondos és fáradhatatlan munkájáról tanuskodott. Sokáig, kedvesen s kellemesen elbészelgettünk még s késő délután és az esti órákban lassan-lassan oszlott csak szét a lelkészek társasága, gazdagodván egy szép napnak ismereteivel. Istené legyen a dicsőség e napért is.

vitéz.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Lelkipásztor-beiktatás Kisújszálláson. Nagy István kisújszállási lelkipásztor nyugalombavonulásával megüresedett lelkipásztori állásra a hívek egyhangú bizalommal szülővárosa egyik kiváló fiát: Bucsay Lászlót hívta el, aki eddig a bucsatelepi egyházközségnek volt szeretettől körülövezett lelkipásztora. Ünnepléses és bensőséges beiktatása júl. 13-án ment végbe.

A lelkipásztor-beiktatást Gaál István esperes végezte, aki fél 9 órakor érkezett meg Kisújszállásra Csávás Sándor esperesi segédlelkész kíséretében.

A lelkipásztor-beiktatáson megjelentek: Dr. Kuszka István ny. főispán, egyházmegyei gondnok, Török Vince karcagi, Vargha Zoltán egyházmegyei főjegyző kunhegyesi, Tóth János kunmadarasi, Tóth Lajos türkevei, Nyitray Zoltán tiszai lelkipásztorok, Szabó Lajos kenderesi s.-lelkész, Dr. szentesi Tóth Kálmán karcagi ny. polgármester, egyházi főgondnok, Dr. Sántha Miklós karcagi polgármester, Kisújszállás város társadalmának vezetősége és a hívek impozáns számban.

A lelkipásztor beiktatást Gaál István esperes végezte, aki nagyhatású beszédében a lelkipásztori tiszt irányelveit, feladatait rajzolta meg, majd Bucsay László lelkipásztor tartotta meg II. Korintus 6. rész 3, 4. és 6. versei alapján gyönyörűen felépített, szívet megráható beköszöntő beszédét.

A templomban tartott beiktató istentisztelet után a városháza dísztermében ünnepléses presbiteri diszközgyűlés volt, melyen Gaál István esperes elnök. Török Imre tb. esperes, lelkészelnök a presbiterium nevében köszöntötte új lelkipásztor társát és beiktatta az egyes bizottsági tisztségekbe. Majd az új lelkipásztor mondott köszönetet.

Gaál István esperes az Egyházmegye és a lelkipásztorok társaság, Doroszlai Kálmán róm. kath. plebánus a róm. kath. Egyház, Dr. Schück Mór karcagi főrabbi az izr. egyházközség nevében köszöntötte az új pásztor. Dr. Gaál János polgármester Kisújszállás város nevében, Csöregh László h. igazgató a Horthy-reálgimnázium, Bodor Lajos igazgató a református tantestület, Dr. Nagy Sándor városi tanácsnok, a polg. leányiskola, áll. elemi iskola, Kádas György igazgató, a gyógypedagógiai iskola nevében üdvözölték az új lelkipásztort.

Dr. Szentesi Tóth Kálmán karcagi református főgondnok a karcagi református egyház, mely a bucsatelepi egyháznak volt hosszú időn át anyaegyháza, meleg köszöntését tolmácsolta.

A lelkipásztor mindenik köszöntésre frappáns szavakkal válaszolt.

Délben 400 terítékes bankett volt az elemi iskola tornatermében, melyen a Kormányzó úr öfőméltóságára Gaál István esperes, az egyházmegye vezetőségére, Barla Szabó Jenő ny. vallástanár, presbiter, az új lelkipásztorra: Pápay István főjegyző, a vendégre Dr. Nagy Sándor városi tanácsnok mondottak pohárköszöntőt.

Bucsay László kisújszállási lelkipásztor beiktatása ünnepléses keretek között ment végbe.

Bucsatelepi lelkipásztor beiktatása. Július 4-én iktatta be a bucsatelepi lelkipásztori állásba Bucsay László kisújszállási lelkipásztor, esperesi megbízott utódját: Boda Ferenc türkevei vallásoktató-lelkész,

akinek ünnepléses beköszöntőjén megjelentek: Cziriák Géza és Tóth Lajos türkevei lelkipásztorok, egyházmegyei tanácsbírák, Dr. Szentesi Tóth Kálmán karcagi református főgondnok, ny. polgármester, Kun Albert füzesgyarmati jegyző, Kisújszállás, Türkeve, Karcag, Füzesgyarmat, Kabáról igen sokan.

Az új lelkipásztort Bucsay László iktatta be tisztségébe, aki Kol. 4:17. alapján tartotta meg beköszöntőjét, melyet a hívek nagy meglepéssel fogadtak.

Az istentisztelet után presbiteri diszközgyűlés volt, melyen Bucsay László lelkipásztor az egyházmegye, az esperes nevében köszöntötte Boda Ferenc lelkipásztort és új gyülekezetét. Zombok György főgondnok az egyház, Cziriák Géza lelkipásztor a türkevei, Dr. Szentesi Tóth Kálmán karcagi református főgondnok, a karcagi egyház, Abaffy Gyula békési missziói lelkész az evangélikus szörcs, Kátay Zoltán jegyző a község, Téneyi Gyula tanító a közs. iskola, Egyed Ignác ny. főjegyző a frontharcosok és hadirokkantak, tüzoltók, Vitényi Józsefné közs. tanítónő a Szeretetszövetség, Augusztovics Győző tiszttartó a Fould-Springer-uradalom nevében üdvözölték az új pásztor, akit az egész gyülekezet szeretete vesz körül, kinek tiszteletére délben 400 terítékes ünnepi ebéd volt.

Új orgona felavatása. A törökszentmiklósi egyház a hívek áldozatkészségéből 4000 P költséggel átépítette orgonáját. Az új orgona 260 új sípot kapott s így 920 síp kíséri a gyülekezet énekletét. Az orgona-átépítést Barakovits János rákospalotai orgona-építő-mester végezte Szabó Gyula tiszaföldvári kántor szakértő irányítása mellett.

Az új orgonát június 20-án áldotta meg és adta át rendeltetésének Gaál István esperes.

Kántor továbbképző-tanfolyam. A Törökszentmiklóson június 22-től július 4-ig tervezett kántori továbbképző-tanfolyam a tanfolyam jelentkezőinek kérésére az őszre halasztódott el.

Nyugdíjazás. Sipos Ferenc és Szabó Sarolta tiszaszentimrei tanítókat a Kultuszminiszter betegség miatt nyugdíjazta.

Beiktatás. Szilágyi Árpád kunmadarasi lelkipásztort augusztus 8-án iktatja be tisztségébe Gaál István esperes.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A szatmári református egyházmegye július 22-én rendkívüli gyűlés keretében iktatja be szép egyhangúsággal megválasztott esperesét, G. Szabó Mihály eszterházi lelkészt, akinek esperessége elé a legjobb reményekkel néz az egyházmegye.

A szatmári református egyházmegye ifjúsági táborozását ez évben Csengerben tartja aug. 22--24-én. A csengeri egyház és nőegylet megértő támogatása lehetővé teszi, hogy a háromnapos táborozáson a legcsekélyebb díjért vehessen részt mindenki. Rendezési költség, jelvény ára, ellátási díj stb. címen mindössze 2:50 P-t kell fizetni. Jelentkezési határidő aug. 15. Jelentkezéseket elfogad és bővebb tájékoztatást ad a csengeri református lelkészi hivatal.

Egyházmegyei konferenciák. Szatmárban Aug. 21-én este 7 órától 24-én estig Csengerben, augusztus 26-án este 7 órától 29-én estig Olesvaapátiban tartja a Keresztény Ifjúsági Egyesületek Szövetségé-

nek református ága hatalmas konferenciáját, főleg a szatmármegyei ifjúság részére. Az egyesület vezetősége azonban szívesen vesz más egyházmegyéből is jelentkezőket. Jelentkezés (korlátolt) számban. — Jelentkezési határidő augusztus 15. Minden jelentkezés, a csengeri, illetve oecsvaapáti Református Keresztény Ifjúsági Egyesülethez küldendő. Részvételi díj 5 P s azonkívül 1 kgr. szalonna, 4 kgr. kenyér, 2 kgr. liszt és 3 kgr. burgonya. Bibliakörök témája: Krisztus az eke nyomán!... Az előadások témái a magyar földműves ifjúság gazdasági, társadalmi, erkölcsi és lelki élete. Jöjj te is az eke nyomán! Hasítsunk új barázdát, szántsunk új ugart, vessünk új magot a magyar földműves ifjúság életébe... Akarsz-e harcolni a magyar földműves ifjúság jobb jövőjéért? Ha igen, jöjj és jelentkezz minél előbb...

G Y Á S Z R O V A T

Abai Arany Gusztáv a köröstarcsai református egyház lelkipásztora, a békésházi egyházmegye tanácsbírája, a Körös-Tisza-Marosi Ármentesítő Társulat alelnöke, a polgári Signum Laudis, a Ferenc József-rend lovagkeresztje, a hadiékítményes II. o. Vöröskereszt-jelvény tulajdonosa, Békés vármegye törvényhatósági bizottságának tagja stb., egyházáért és hazájáért való munkában eltöltött életének 65., lelkipásztori működésének 43. évében visszaadta lelkét Teremtőjének. — Porrészeit 1937 július 11-én a köröstarcsai temetőben helyezték örök nyugalomra.

Áldott legyen emlékezte!

K Ü L Ö N F É L É K

Maklár Károly püspök szabadságon. Maklár Károly püspök július 1—24-ig családjával együtt az ausztriai Zell am Seeben tölti szabadságidejét, majd hazatérve augusztus 6-ig Görömböly-Tapolcán nyaral. Püspök úr augusztus hó 15-ével újra átveszi hivatala vezetését.

Dr. Ravasz László püspököt a skóciai st.-andreei egyetem, amely most ünnepli 400 éves fennállását, szeptember hó folyamán díszdoktorává avatja.

Dr. Csíkés Sándor lett a debreceni Tisza István Tudományegyetem rektora. A debreceni Tisza István Tudományegyetem rektorává a jövő tanévre Dr. Csíkés Sándor hittudományi professzort választották meg. A hittudományi kar dékánja Dr. Révész Imre egyetemi tanár lett.

A szegedi református egyház presbitériuma felterjesztést tett a magyar királyi kormányhoz, azt kéri, töröljék el a reverzalitás lehetőségét, mert sok ártalmas visszaélésre ad alkalmat. Az érvekkel és adatokkal megindokolt presbitérium határozatot levél kíséretében megküldték valamennyi református vallású felsőházi és képviselőházi tagnak, valamint az egyházmegyék espereseinek és gondnokainak, akiktől azt kéri, hogy támogassák ezt az ügyet a maguk hivatalos hatáskörében, „elsősorban nem magunkért, hanem a keresztény magyarság békességesebb és éppen ezért boldogabb jövőjéért”.

Jókaiknak szobrot állítanak túlsó Komáromban. Az alapkövetélti ünnepélyen Hodzsa Milán miniszterelnök mondott beszédet. Jókaik nagyságáról beszélt és a magyar kultúra értékeinek megbecsüléséről.

Kínai-magyar néprokosság. Nem régiben igen érdekes vendége volt a magyar fővárosnak. Itt járt Asia-Ho-Dziu-Ya, a kínai köztársaság európai sajtófőnöke, aki egyúttal kiváló nyelvtudós s Budapesten és Magyarországon egyes vidékein adatokat gyűjtött nagy művéhez, melyet a közel jövőben óhajt kiadni s mely magyarságunk körében is bizonyára élénk feltűnést fog kelteni.

Asia-Ho-Dziu-Ya ugyanis tapasztalta Kínában, a Cse-kang tartományban, hogy az ottani nyelvjárás és kiejtés meglepően hasonlít a magyarhoz. Óriási adathalmaz áll ma már rendelkezésre, mellyel a kínai-magyar néprokosságot óhajja művében bizonyítani.

A Cse-kang tartományban a „Ma-Tya” lovas népet jelent s így a „magyar” szó is valószínűleg a „Ma-Tya” szóból származik, vagyis a „magyar” „lovas népet” jelent. Sok olyan ősi szó is hasonlít, amit a magyarok még Ázsiából hoztak magukkal.

Így az az „apa” e kínai nyelvjárás szerint „apaa”; az „anya” ott „anye”; a „gyermek” „mek”; a leány: „lánye”; a kutya: „kan-tyuan”; a „disznó”: „diszn”; a „csirke”: „dsike”; a „ló”: „lu”; a „szamár”: „ló”; a „szép”: „szepan”; „hideg”: „hile”; „meleg”: „mellin”; „jó”: „ju”; „test”: „tetz”; „fej”: „fej”; „száj”: „tzej”; „szív”: „szü”; „köszönöm”: „khöszün”; „hol”: „ho”; „hova”: „hofa”; „nem”: „ne”; „de”: „de”; „hogyan”: „hozu”; „ilyen”: „ije”; „nap”: „nepu”; „éjszaka”: „iszaka”; „est”: „ejt”; stb., stb.

A hasonlóság letagadhatatlan. Még inkább azzá teszi a kiejtés és hangsúlyozás egyformasága. Ebből azonban nem következik az, hogy egyfajta lenne a két népe. Nyelvi hasonlóságokat gyakran teremt az egy vidéken való hosszas együttélés, sőt már a szomszédság is. Ha azonban vérokonosság lenne a magyar és kínai közt: azt sem kellene restelni, hiszen a kínai ősi műveltség korra, súlyra egyaránt a legelsőik közül való. Kína azóta elesenevészedett, de a népvándorlás előtti időkben a világ legműveltebb népe volt, a közös eredet hát csak azt bizonyítaná, hogy az ősmagyarok Ázsiából sokkal nagyobb műveltséget hoztak, mint a germánok, görögök vagy szlávok.

A tőke és a tőkés. A felsőházban egy pénzember azon aggodalmaskodott, hogy felelőtlen izgatás folyik a tőke ellen. Hangsúlyozta, hogy a tőke a modern élet nagy varázslója. Üres kőhalmok helyett felhőkarcolókat teremt. Járhatatlan tájakat betonutak vérrendszerével kapcsolhat bele a gazdasági élet világába. Az elhangzott beszédre figyelők nem rejtették véka alá gondolataikat, megjegyzéseikben rámutatnak arra, hogy a református kereszténységnek az istentelen tőke, a megfagyott szívű, alkalmazottaival nem törődő tőkés ellen van panasza, az olyan tőkés ellen, aki egy nagy pénzintézetben nyolcad-tizedmagával gyűri zsebre az elszámolt hasznót és alkalmazottainak száját szívtelemül kihasználja, a legkisebb fizetéselemést is az „üzleti érdekre” való tekintettel tagad meg. A mi Urunk Jézus Krisztusis tudomásul vette a vagyont ebben a világban, de nem szűnt meg felemelni szavát a könyörtelen tőkés ellen, akinek kapuja előtt Lázár elpusztult, a lelketlen tőkés vagy uzsorás ellen, aki rakott csürei mellett csupán a maga mómórára gondolt. A keresztény tőkésnek nem szabad elfelejtene, hogy ő csak az Úrnak *sábjára*.

Kétezeréves a vasárnap. A gazdasági, főleg vidéki kereskedelmi körökben még ma is sok vita folyik a vasárnapi munkaszünet betartásáról. Ügylátszik, hogy ez a vita elég régi keletű, mert a vasárnapi munkaszünet először III. Leó bizánci császár léptette életbe ezeréves évvel ezelőtt. A császárnak ez a rendelete azonban csak efféle „módosító rendelet” volt, mert Nagy Konstantin császár már 1600 évvel ezelőtt szabályozta a vasárnapi szünnap kérdését.

A heti egy ünnepnap különben is évezredek szokás és nemcsak a keresztény országokban uralkodik. A régi görögök hétfőn, perzsák kedden, a szíriaiak szerdán, az egyiptomiak csütörtökön, a mohamedánok pénteken, a zsidók pedig szombatban tartották és tartják meg a heti pihenőt. Így tehát a hét minden napjára jut valahol egy vasárnap.

A legjobb misszionárius. Tibetbe és Afganisztánba egyetlen misszionáriusnak sem szabad a lábát betenni. Tibet és Afganisztán betegei azonban India kórházaiban keresnek gyógyulást és gyógyulásuk után rendszeresen mindig magukkal viszik a kórházban kapott bibliájukat. Így a biblia ezeknek

az országoknak egyetlen misszionáriusa. Ez a misszionárius sohasem téved el s útát talál a legelzártabb országokba is.

A baseli missziói évi ünnepélye alkalmával egyik szónok elmesélte, hogy egy gazdag angol herceg évente 20,000 márkával segélyezi a missziót s beszédét e szavakkal fejezte be: „Amíg ilyen hercegek vannak, addig a misszió ügye nem szenved szükségét.” Erre egy másik szónok állott fel és elbeszélte, hogy a missziói pénztárhoz egy szegény ember állított be s átadott neki 100 márka missziói adományt. A pénztáros kérésére, hogy miféle szövetségtől való ez az adomány, azt válaszolta, hogy nem szövetségtől, hanem személyesen tőle való ez az összeg. „Kicsoda maga tulajdonképpen?” — kérdezte a pénztáros. „A waldheimi kecskepásztor” — volt a felelet. A 100 márka évi fizetését képezte, amelyet, mivel megélhetése egyébként biztosítva volt, egészében a misszióra adott. A szónok elbeszélését e szavakkal végezte: „Amíg ilyen kecskepásztorok lesznek, addig a misszió ügye nem szenved szükségét.”

Az első nyomtatott biblia eladás alatt. A világ legrégebbi könyvei közül egy legelőször nyomtatott Biblia-példány került eladás alá június 21-én Sotheby-ban, Angliában. Ismeretes, hogy a Guttenberg Biblia kiadójának halála után csak nagyon kevés példányban maradt meg. A Szentírást, mely a teljes Szentírásnak csak a második kötete (az első kötet egy európai kolostorban van) 25,000 fontra, tartották. Benne ez a bejegyzés olvasható: „Egy Gentleman tulajdona.”

Jellemző statisztika. A németországi evangélikus egyház legújabb kimutatása szerint az egyetemek teológus hallgatóinak létszáma feltűnő apadást mutat. A nemzeti szocializmus uralomra jutásakor a berlini egyetemen 921 teológus tanult, az elmúlt évben csak 472. Az erlangeni egyetemen a létszám 663-ról 375-re, Bonnban 333-ról 86-ra csökkent. A hallei egyetemen négy évvel ezelőtt 752 teológus volt, ma 415 a számuk. Margburgban a régi 428-as létszám helyett, csak 241-en iratkoztak be a teológiára.

Belgiumban a kivándorolt magyarok között négy missziós egyház alakult. Az egyházak gondozását egyelőre az északfranciaországi Protestáns Misszió látja el. A munka végzésében nagy buzgalommal segítenek a világi foglalkozású emberek.

Romániában királyi rendelet jelent meg, amely megtiltja, illetve külön feltételekhez köti a diófák kivágatását.

A torontói egyetem csillagásza C. A. Chant professzor legutóbb a tudományok s a kereszténységnek a viszonyáról nyilatkozott: „Meggyőződésem, hogy a csillagászoknak legalább 90 százaléka eljutott arra a következtetésre, hogy az univerzum nem valami vak törvény eredménye, hanem személyes istenség kormányozza azt. Az emberiség nagyjainak gondolkodása lassan, de bizonyossággal visszataróban van a teremtő és gondviselő Isten hite felé.”

Vasárnapi iskolai konferencia Tahiban. A Vasárnapi Iskolai Szövetség, amelynek munkája titkárának, id. Victor Jánosnak félévvel ezelőtti elhalálása folytán egyidőre megszakadt, újra életjelt ad magáról azzal, hogy szokásos nyári konferenciájára július 27—30. napjaira a tahii Diák-táborban újra meghívja a vasárnapi iskolai ügy minden munkását és jóbarátját. A konferencia napirendjén, mint főtárgy a vasárnapi iskolai ügy megszervezésének és továbbfejlesztésének a kérdése szerepel, s ezért a rendezőség különösen református részről számútt széleskörű érdeklődésre. Részvételi díj 2.— P, barakszállás és napi háromszori étkezés díja naponként 1-50 P. Részletesebb tájékoztatásért forduljanak az érdeklődők „Ecsedy Aladár református lelképásztor Tahitófalu, Pest m.” címre. Kívánatos volna, hogy a vasárnapi iskolai munka tekintetében érdekelt egyház testületek (egyházközségek, egyházmegyék) anyagi áldozatok árán is elősegítsék vasárnapi iskolai munkáik részvételét ezen a gyűlésen, amelynek nagy jelentősége lesz a magyar református vasárnapi iskolai ügy jövőjére nézve.

Balaton nyaralásra a legszebb és a legolcsóbb hely a balatonboglári ORTE-üdülő, a református tanárság jóléti intézménye. A fürdőidény július 1-től augusztus hó 24-ig tart. Református lelkészek, egyházi tisztviselők és családjuk a tanárokkal egyenlő rendkívüli kedvezményes áron nyaralhatnak. Napi teljes penzió 4 P, többgyermekes családok jelentősen mérsékelt díjszabást élveznek. Pártoló tagokként mások is bentlakást nyerhetnek. Egy-egy négyhetes időszakra 60 személy vehető fel. Gyönyörű fekvésű telek, hatalmas, árnyas gondozott park közvetlen a Balaton partján, pompás kiépített kóporttal. A villákban kényelmes, új be-

rendezésű szobák. Vízvezeték minden épületben. Bőséges és kítűnő étkezés. Szolid úri társaság, hangulatos családi penzió. Levélbeli megkeresésre részletes felvilágosítást ad Dr. Molnár Pál gondnok, Debrecen, református gimnázium. A helyek biztosítására ajánlatos a minél előbbi jelentkezés.

Görömböly-Tapolea. Ha olcsón és kellemesen, családi légkörben akar nyaralni, jöjjön a miskolci református Leányegylet görömböly-tapolcai üdülőházába. Egyes és közös hálószobák, kítűnő ellátás, strandfürdő! Az üdülő évben teljesen új vezetés alatt áll. Érdeklődni: Nagy Józsefné elnöknő, Miskolc, Kun József-u. 56. szám alatt lehet.

Öszre halasztották a kántori továbbképző tanfolyamot. Megirtuk, hogy a Magyar Református Énekvezérek Egyesülete ez év június hó 22-től július 4-ig bezárólag református kántori továbbképző tanfolyamot rendez Törökszentmiklóson. Mint most velünk közlik, a tanfolyam rendezősége a jelentkezők túlnyomó többségének kívánságára a tanfolyamot öszre halasztotta el. A tanfolyam helye ezúttal is Törökszentmiklós lesz. Az őszi időpontot még nem állapították meg.

HIVATALOS ÉRTESÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2585—1937. szám.

KÖRLEVÉL

a kebelbeli középiskolák tekintetes igazgatóságaihoz.

Tudomásulvétel céljából szöszertinti másolatban közlöm a m. kir. vallás- és közoktatásügyi Minisztériumnak 5271—1937. eln. szám alatt a tankerületi főigazgatókhoz intézett rendeletét:

„Az 1934. XI. tc. 33. §-ának végrehajtásával, illetőleg az 5574—1936. eln. és 2641—1937. eln. számú rendeleteimmel kapcsolatban adott esetekből kifolyólag kérdés érkezett hozzám néhány adott eset mikénti elbírálása tekintetében.

Amikor tudomás és mihez tartás céljából az adott eseteket és elbírálásokat felsorolom, felhívom egyben Főigazgató urat, hogy hasonló eseteket, melyek elbírálása kétségesnek látszik, elbírálás végett terjessze fel hozzám. Ilyen esetek voltak:

1. Egy tanuló az V. osztályban javítóvizsgálatot tett; a VI. osztályt ismételte és mint ismétlő egy tárgyból bukkott.

A tanuló javítóvizsgálatot tehet, mert az eset nem olyan súlyos, mint a 33. §. 3. bekezdésében felsorolt az az eset, amikor a tanuló középiskolai tanulmányai folyamán már *két ízben ismételt* osztályt és a második osztály ismétlést követő tanévben tanulmányi eredményül egy tantárgyból elégtelennek minősítették.

2. Egy tanuló a VI. osztályban egy tantárgyból javítóvizsgálatot tett, a VII. osztályt ismételte, a VIII. osztályban egy tárgyból bukkott.

Mindhogy ez az eset súlyosabb megítélés alá esik, mint a 33. § 2. bekezdésében felsorolt két javító vizsgálatot végzett osztály után egy tárgyból való bukás, azért ilyen esetben a tanuló az osztályt — jelen esetben a VIII. osztályt — ismételni tartozik.

3. Egy tanuló a VII. osztályban mint ismétlő javító vizsgálatot végezte és a VIII. osztályban egy tárgyból bukkott.

Ez esetben csak egy osztály ismétléséről lévén szó, a tanuló *javitóvizsgálatot* tehet.

4. A 2641—1937. eln. számú rendelettel kapcsolatban a három ízben való ismétlést úgy kell értelmezni, hogy azokban az esetekben, amikor a tanuló középiskolai tanulmányai folyamán már *két ízben* volt kénytelen osztályt ismételni és harmadízben is osztályismétlésre lenne utasítandó, a még érvényben lévő Középiskolai Rendtartás 109. § d) pontja 2. bekezdésében foglaltak nyerne alkalmazást.

Természetes azonban, hogy a törvény 33. §-ának 3. pontjában felsorolt abban az esetben, ha a tanuló középiskolai tanulmányai folyamán már *két ízben* ismételt osztályt és a *második osztályismétlést* követő tanévben tanulmányi eredményét — ha csak egy tantárgyból is — elégtelennek minősítették, a törvény — és nem a Rendtartás

említett 109. §-a — nyer alkalmazást, vagyis az ilyen tanuló középiskolai tanulmányokat többé nem folytathat.

Budapest, 1937. évi június hó 10-én.
A miniszter rendeletéből:

Dr. Kósa Kálmán sk.,
miniszteri tanácsos.

Debrecen, 1937 július 7.

Maklár Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

2981—1937. szám.

ÉRTESETÉS

a pót- és javítóérettségi vizsgálatokról.

A folyó évben tartandó pót- és javító érettségi vizsgálatoknak határidejét a következőképpen állapítom meg:

Szeptemberi pót- és javító érettségi vizsgálat:
Írásbeli érettségi vizsgálat: 1937 szeptember 6—8.
Szóbeli érettségi vizsgálat: 1937 szeptember 9—11.
Decemberi pót- és javító érettségi vizsgálat:
Írásbeli érettségi vizsgálat: 1937 december 7—8—9.
Szóbeli érettségi vizsgálat: 1937 december 10—11.

A vizsgálatok helye: karcagi református gimnázium.
Jelentkezni kell a karcagi gimnázium igazgatóságánál:

a) írásban az összes okmányok egyidejű beküldése mellett a szeptemberi vizsgálatra folyó évi augusztus hó 22-ig, a decemberi vizsgálatra folyó évi november hó 22-ig;
b) személyesen azon napot megelőző nap déli 12 óráig, melyen a vizsgáztató a vizsgálat rendjében érdekelve van.
Személyazonosság a vizsgálatra jelentkező részéről szükség esetén elfogadható módon igazolandó.
Debrecen, 1937 július 7.

Maklár Károly,
püspök.

A tiszántúli egyházkerület középiskolai vallásánárképesítő bizottságától.

302—1937. szám.

HIRDETMÉNY

a legközelebbi vallásánári vizsgálatra vonatkozólag.

A Tiszántúli Református Egyházkerület püspökének, mint a Vallásánárképesítő Bizottság elnökének megbízásából tudatom a vallásánári vizsgálat után érdeklődőkkel az alábbiakat:

a) A legközelebbi vallásánárképesítő vizsgálat Debrecenben, a második lelkészsképesítő vizsga után, 1937. évi október hó 4. és következő napjain fog tartatni, éspedig a zárthelyi írásbeli vizsga október 4-én délelőtt 9 órakor a Kollégium dísztermében, a próbatanítás október 5-én és 6-án a református gimnáziumban (illetve amennyiben női, vagy túlsok jelentkező lesz, a Dóczy-intézet leánygimnáziumában), a tanterv szerinti vallásánítási órán, a szóbeli vizsgálat október 5., 6. napjain a Kollégium kistanástermében délután 1/2 órai kezdettel.

b) A vizsgálatra vonatkozó tájékoztató iránt a vizsgálat előadójához (D. Csikesz Sándor egyetemi professzor, Debrecen, Kollégium) kell fordulni.

c) A vizsgálat iránti kérvény a tájékoztatóban megjelölt mellékletekkel felszerelten a Tiszántúli Református Egyházkerület püspökéhez címezve, 1937 szeptember 5-ig küldendő be Debrecenbe. A kérvényhez mellékelni kell a feladóvevényt, amely szerint a jelölt a 60 P vizsgálati díjat és a 6 P bizonyítványdíjat a Tiszántúli Református Egyházkerület pénztárába (Debrecen, Kollégium) az összeg rendelkezésére megjelölésével beküldötte. A díjak befizetése nélkül az Egyetemes Konvent 126—1932. számú határozata értelmében senki vizsgálatra nem bocsátható.

d) A vizsgálatra állani kívánó jelöltek közöljék pontosan címüket is, hogy a próbatanítás tárgya velük 1937 szeptember 10-ig közölhető legyen, viszont a jelöltek tartoznak a kidolgozott próbatanítást három gépirásos példányban szeptember 20-án déli 12 óráig ajánlott levélben a vizsgálat előadójához megküldeni.

e) A vizsgálatra állani szándékozók személyesen jelentkezzenek 1937 október 4-én reggel 1/2 órakor a Kollégium

kistanáctermében a vizsgálat előadójánál, aki a részletes vizsgabeosztást közölni fogja a jelöltekkel.

f) A jelölteknek előregondoskodhatás céljából emlékeztetőbe hozzuk, hogy az oklevélre az újabb bélyegilletéki szabályzat értelmében 10 P-s okmánybélyeg ragasztandó.

Debrecen, 1937 július 1.

Elnöki megbízásból:

D. Csikesz Sándor,

egyetemi professzor,
a vallásánárképesítő bizottság előadója és jegyzője.

Tájékoztató a missziói jelentéshez. Mivel ebben a tárgyban illetékes és előkelő helyről kérdést intéztek hozzám, tájékozás végett közlöm, hogy az egyházközségekben működő egyesületekről a Bm. I. a. jelentés 8. rovatába kell az adatokat beírni. Ha az egyesület működése, vagy szerepe részletesebb felsorolást kíván, akkor azt a jelentéshez csatolandó mellékleten kell feltüntetni. Az egyházmegyei missziói előadók az ilyen módon közölt adatokból csinálnak kimutatást a Bm. II. jelentőív 2. és 6. rovatában. Ezek az adatok képezik anyagát az egyházkerületi missziói előadók, illetve a konventi előadó összesítésének, illetve kimutatásának. Miskolc, 1937 július 10. *Dr. Enyedy Andor,* konventi missziói előadó.

Pályázati hirdetések

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3080—1937. szám.

Pályázati hirdetés

a „Nagyszalontai Egyházmegyébe“ kebelezett **körösnagyharsányi református lelképásztori** állásra, melynek javadalma a következő:

1. Kézpénz évi 81 P.
2. 29 q és 76 kg. búza, 28 q és 52 kg. szemestengeri az egyház magtárából.
3. Szénaváltás 228 P 48 fillér.
4. 6 öl, — 99 q tűzifa házhoz szállítva.
5. 28 katasztrális hold szántóföld és 16 nagyjóság után legelő illetőség.
6. Földmunkáltatás és örletésváltás 272 P.
7. Stólaváltás 422 P 72 fillér.
8. Fizetékiesegítő államsegély évi 60 P.

A pályázati kérvényeket folyó évi július hó 31. napjáig Percz István espereshez (Komádi, Bihar vm.) kell benyújtani.

A megválasztandó lelképásztor állását folyó évi okt. hó első napján elfoglalni, s hivatali elődje özvegyének három hónapon belül beruházás címén 300 P-t megtéríteni köteles.
Debrecen, 1937 július hó 6.

Maklár Károly,
püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

3154—1937. szám.

Pályázati hirdetés.

Pályázatot hirdetek a lemondás folytán megüresedett **Makó-útvárosi lelkészi állásra**, melynek javadalma a következő:

1. Öt lakó, egy iroda-szobából és mellékhelyiségekből álló szabad lakás, évenként kétszeri tisztogatással, hozzátartozó gazdasági épületekkel és házikerttel, Szikszai-utca 2. sz. alatt.
2. Egyezernegyszázötvenöt aranypengő és húsz fillér kézpénz az egyház pénztárából, havi előleges részletekben.
3. Egyezerkettőszáz aranypengő stólaváltás az egyház pénztárából, havi előleges részletekben.
4. Negyven mázsa tűzifa a várostól, házhoz szállítva.
5. Harmincegy kat. hold és 296 □-öl tanyaföld, tanyával.
- 6—7—8—9—10. tételszám alatt huszonkettő kat. hold 767 □-öl föld Makó város birtoknyilvántartó hivatala szerint megjelölve.

Jegyzet:

1. Lelkész a megüresedő belvárosi lelkészi állást csak meghívás vagy pályázat útján nyerheti el.

2. A földék mindennemű adóját az egyház fizeti.

3. A földeket maga a presbitérium adja bérbé. Ezek haszonváltása fejében ezidőszert fizet az egyház a lelkésznek évi kettőszáztizenhat mázsa piacképes, szokvány minőségű búzát, havi előleges részletekben az egyház magtárában kimérve, vagy a mindenkori makói piaci árban készpénzben annak értékét. E megállapítás háromévenként, vagy a javadalmas vagy az egyház kívánságára újra történik.

4. Bár az 5—10. szám alatt megjelölt földek összesen 53 kat. hold 1063 □-ól területűek, mégis kikerekítve 54 kat. hold után fizeti az egyház mindenkor a haszonváltást.

Kötelességek:

A törvény és az egyházzszi szabályrendeletben előírt mindennemű lelkészi szolgálat, szükség esetén különféle iskolákban vallásitanítás.

Köteles lelkész minden eddigi stólaköteles funkciót ingyen elvégezni, minden hat éven felüli egyháztagot ingyen eltemetni, éspedig nemcsak a háznál végzett szertartással, hanem minden halottat a temetőbe kikísérni s ott a funkciót szintén díjmentesen elvégezni. Sem keresztelest, sem esketésért, sem anyakönyvi kiadványok címén stólat nem számíthat.

Megválasztott lelkész köteles elődjének beruházási megváltás címén 700, azaz Hétszáz pengőt megfizetni; köteles továbbá tanyafenntartás, renoválás, tűzbiztosításhoz az egyház pénztárába évenként 100 P-t, azaz Egyszáz pengőt befizetni.

A pályázat határideje az E. T. II. tc. 39. § második bekezdése szerint e pályázati hirdetés megjelenésétől számított 15 nap. A pályázatokat, válaszlellyel ellátva, Harsányi Pál esperes, Gyula (Békés m.) címre kell küldeni. Az állás a választás jogerőre emelkedése után azonnal elfoglalandó.

Debrecen, 1937. évi július hó 12.

Makláró Károly,
püspök.

A **békési református gimnázium** fenntartótestülete pályázatot hirdet a gimnázium internátusában üresedésben lévő **felügyelő-tanári** állásra. Pályázhatnak nőtlen, protestáns vallású francia-latin (francia-német, francia-magyar) szakra képesített tanárok. A megválasztott felügyelő-tanár a gimnáziumban heti 8—10 órát fog tanítani. Az internátusban végzendő felügyelői munkáért teljes ellátás, a gimnáziumban tartandó tanórák után megfelelő díjazás jár. Pályázati kérvények a gimnázium igazgatóságához augusztus 3-ig nyújtandók be.

Karácson András, **Berentés Lajos,**
a fenntartótestület és ig.-tanács elnöke. igazgató.

A **békési református gimnáziumban** 1937 szeptember hó 1-én betöltendő rendes **vallásitanári** állásra pályázatot hirdetünk.

Pályázhatnak vallásitanári oklevéllel bíró református lelkészek.

A megválasztott tanár kötelessége a tanári teendőkon kívül az ifjúsági belmissziós munkák elvégzése és a kanonikus órák megtartása. A fizetés a nem állami tanárok részére megállapított javadalommal minden tekintetben azonos, azonban a megválasztott tanár teljes illetményre csak akkor tarthat számot, ha az állam őt ilyennek elismeri, s részére a fizetési kiegészítő államsegélyt kiutalja.

Pályázati kérvények augusztus 3-ig az igazgatóság címére küldendők.

Karácson András, **Berentés Lajos,**
a fenntartótestület és ig.-tanács elnöke. igazgató.

A **mezőtúri református gimnázium** igazgatótanácsa pályázatot hirdet egy nyugdíjazás folytán megüresedett görög-latin szakos rendes és egy ének-zene szakos **helyettes tanári** állásra szabályszerű illetményekkel. Pályázhatnak olyan református vallású okleveles tanárjelöltek vagy már állásban lévő tanárok, akik a görög-latin nyelvből, illetőleg ének-

zenéből középiskolai tanári képesítést nyertek. Pályázók folyamodványukat, melyben életkoruk, vallásuk, családi állapotuk, nős pályázóknál a feleség vallása, magyar állampolgárságuk, hazafias érzésük és megbízhatóságuk, végzett tanulmányaik, tanári képesítésük, nyelvismereteik, egészségi állapotuk és esetleges eddigi szolgálatuk okmányokkal igazolandók, július hó 25-ig az Igazgatóságához küldjék.

Mezőtúr, 1937 június hó 30.

Marjay Károly,
az igazgatótanács elnöke.

Dr. Mezey Sándor,
igazgató.

A **mezőtúri református gimnázium** Igazgatótanácsa pályázatot hirdet Diákotthonában **négy felügyelő tanári állásra**: egy latin szakos, egy német vagy angol szakos, egy matematika-fizika szakos és egy természetrajz szakos. Javadalom 10 hónapra havi 50 P és teljes ellátás. Cserkészisztelek előnyben részesülnek. Református pályázók folyamodványaikat oklevéllel, szolgálati bizonyítvánnyal, illetve ajánló levéllel együtt július hó 25-ig az Igazgatóságához küldjék.

Mezőtúr, 1937 június hó 30.

Dr. Mezey Sándor,
igazgató.

Marjay Károly,
igazgatótanács elnöke.

Az **álmósi református iskolaszék** pályázatot hirdet nyugdíjazás folytán megüresedett **leánytanítói** állásra. Javadalom az egyháztól 17 értékegységben föld és termény, természetbeni lakás kerttel, fizetési kiegészítő államsegély.

Csak három évvel előbb végzett tanítónők pályázatai vételnek figyelembe. Állás folyó évi szept. 1-re elfoglalandó. Az álláson március 15. óta helyettes tanítónő működik.

Álmosd.

Református iskolaszék.

A **berettyóújfalu** református egyház pályázatot hirdet egy **férfitanítói** állásra. Javadalmazás törvényszerű. Kötelessége a reá bízandó osztály vagy osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés, kántorhelyettesítés. Az állás megerősítés után azonnal elfoglalandó. A kellően felszerelt s válaszlellyel ellátott kérvények e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap alatt a Berettyóújfalu Református Lelkészi Hivatalhoz küldendők.

Biharnagybajomi református egyházközség pályázatot hirdet VII. számú **tanítónői** állásra. Fizetés: Egyháztól lakbér, alapfizetés 50%-a; többi államsegély. Kötelesség: Reábízandó osztályok vezetése, belmissziói munkában segédkezés. Korteskedés kizáró ok. Pályázati határidő: Megjelenéstől számított 21 nap. Állás szept. 1-én elfoglalandó. Kérvények Iskolaszékhez küldendők válaszlellyel.

Bojti református egyházközség presbitériuma pályázatot hirdet egy **férfitanítói** állásra.

Javadalom jogerős díjlelly szerint lakás, kert, 36 értékegységnyi föld, termény, szolgálmány járandóság és ismétlőiskolai tandíj 60 arany K a községtől.

Kötelesség: Presbitérium által megállapított osztályok (most I—II. vegyes) vezetése, ismétlőiskolai tanítás. Az orgonista-kántortanító helyettesítése minden kántori munkában. Vasárnapi iskolai, ifjúsági egyesületi munka és segédkezés minden belmissziói munkában.

Pályázati határidő 21 nap a hirdetemny megjelenésétől. Szabályszerűen felszerelt, válaszlellyeges kérvények lelkészi hivatalhoz Bojt (Bihar m.) küldendők. Szólótelepért 150 P váltásáig fizetendő az elődnek. *Presbitérium.*

A **danesházai** református presbitérium **kántortanítói** állásra pályázatot hirdet. Értékegység 26. Kötelesség díjlelly szerint. Az állás szeptember elsején elfoglalandó. Válaszlellyel ellátott pályázatok július 21-ig Iskolaszék, Danesháza, u. p. Bihartorda küldendők.

A **derecskei** református egyház pályázatot hirdet két férfitanítói állásra. Tájékoztató s lelképásztori hivatalban. Határidő július 25. Korteskedés kizáró ok. *Presbitérium.*

Eperjeske református egyház pályázatot hirdet **tanítónői** állásra. Javadalom: törvényszerű. Kötelesség: presbitérium által kijelölt osztályok, Leánykör vezetése, belmissziói munkában segédkezés. Pályázati határidő 1937 július 22. Szabályszerűen felszerelt és válaszlellyel ellátott pályázatok Eperjeske (Szabolcs megye) küldendők. Eperjeske, 1937 június 20. *Református iskolaszék.*

A **gyomai** református egyház pályázatot hirdet a Gálfele alapítványi iskolánál nyugdíjazás folytán megüresedett **tanítói** állásra. Javadalom díjlevél szerinti értékegységéből és államsegélyből áll. Lakás természetben, vagy lakbér. Kötelességei: az iskolaszék által kijelölt osztály, vagy osztályok tanítása; belmissziói munkákban segédkezés; kántor akadályoztatása esetén díjtalan helyettesítés. Ha helyben működő tanító választatnék át ezen állásra, annak a díjlevele szerinti értékegységéből és megfelelő államsegélyből álló, így megüresedő állására is pályázatot hirdetünk. Presbitérium fenntartja magának a jogot, hogy ez utóbbi állás tanteremének helyét és az állás természetbeni lakását később jelölje ki. Kötelességeit a tanteremben tartandó istentiszteletek és vallásos esték énekevezetésére is kiterjesztheti. Pályázó jelezni köteles, hogy pályázatát mindkét esetre érvényesíti-e. Pályázati határidő: e hirdetés megjelenésétől számított 21 nap. Megválasztott a javadalom birtokába október 1-től kezdve lép, de az állás szeptember 1-én is elfoglalható helyettesi javadalmazás mellett. Pályázatok szabályszerűen felszerelve és a visszaküldéshez megcímzett és felbélyegzett borítékkal ellátva „Református iskolaszéki elnök, Gyoma, Békés megye” címre küldendők.

Hajdúböszörmény református egyházának presbitériuma pályázatot hirdet az 1. sz. városi férfi, a 26. sz. női és a 44. sz. tanyai **tanítói állásokra**, melyek közül az 1. sz. 95%-os és két egység, a 26. sz. 70%-os és a 44. sz. 50%-os. Ha a férfi állásokra tanyai tanítóink közül választatnék meg valaki, akkor az így megüresedett állásra is vonatkozik pályázati hirdetésünk. A pályázók jelezzék, hogy pályázatuk a városi, vagy tanyai, vagy bármelyik állásra vonatkozik-e?

Javadalom: a városi állásoknál törvényszerű illetmény és lakáspénz, vagy természetbeni lakás, a tanyaiaknál az illetményen kívül természetbeni lakás veteményes kert használatával.

Köteleesség: A városi állásoknál a reábízott osztály, vagy osztályok vezetése, a tanyainál I—VI. osztályú osztatlan vegyes iskola és ismétlőiskola tanítása, mindeniknél belmissziói munkában való részvétel, a tanítói énekkarban való közreműködés, a férfi tanítói állásoknál ezenkívül templomi bibliaolvasás, a tanyai iskolában istentisztelet alkalmával éneklés-vezetése, a szomszédos másfelekezetű iskolában a református növendékek vallásoktatása (fuvardíjat az egyház ad).

Pályázati határidő 1937 július 22. Az állások 1937 szeptember 1-én foglalandók el. Oklevél, keresztlevel, vallástani-képesítő, legújabb keletű tisztiorvosi, erkölcsi, állampolgársági, katonai kötelezettség teljesítését igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvények folyó évi július 22-ig a református iskolaszéki elnökhöz küldendők. Az egyház költözködési költséget nem ad. Felnemserelt kérvények figyelembe nem jöhetnek. Válaszbélyeg mellékelendő.

Hajdúnánás református egyház Iskolaszéke pályázatot hirdet a nyugdíjazás folytán megüresedett XXIII. számú **tanítónői** állásra. Helyi javadalom a kezdőfizetés 13%-a és törvényszerű lakáspénz. A többi államsegély. Kötelessége: presbitérium által reábízott osztály, vagy osztályok vezetése, továbbá a belmissziói munkában való részvétel. Választás a fennálló VKM rendeletek alapján. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Megválasztott állását 1937 szeptember 1-én köteles elfoglalni. Pályázati kérvények a fenti Iskolaszék címére válszbélyeggel küldendők.

A **hajdúszováti** református egyház pályázatot hirdet a III. számú **tanítói** állásra. Fizetés törvényszerinti. Kötelességei: a tanítás lelkiismeretes végzése mellett belmissziói és kántori munkák végzése lelkész utasítása szerint. Pályázati határidő a megjelenésétől számított 21 nap. Szabályszerűen felszerelt kérvények Református Lelkészi Hivatal, Hajdúszovát küldendők.

A **hajdúszováti** református egyház pályázatot hirdet az 1937—38. iskolai évre az I. és VIII. számú **tanítói** állásokra helyettes fitanító alkalmazására, a törvényes helyettesi díj mellett. Kötelessége: a reábízott osztály, vagy osztályok vezetése, belmissziói és kántori munkák végzése lelkész utasítása szerint. Választás és orgonapróba augusztus 8-án. Pályázatok Ref. Lelkészi Hivatal, Hajdúszovát küldendők.

Hosszúpályi református egyház pályázatot hirdet **férfi tanítói** állásra. Javadalom törvényszerű, mely államsegélyből és 34 értékegységéből áll. Kötelessége a reábízott osztályok tanítása és minden belmissziói munkában segédkezés. Pályázati határidő 21 nap. Személyes megjelenés mellőzendő. Törvényszerűen felszerelt kérvények Lelkészi Hivatalhoz küldendők. Állás szeptember 1-én elfoglalandó.

A **hódmezővásárhelyi** református egyház pályázatot hirdet a XXII. sz. **férfitanítói** állásra. Fizetés a törvényes helyi javadalom és államsegély; lakás természetben, vagy lakáspénz a presbitérium határozata szerint. Szabályszerűen felszerelt pályázati kérvények — melyhez kántori oklevelet is csatolni kell — e hirdetés megjelenésétől számított három héten belül alulírottához küldendők. A pályázatok az iskolaszék a 69,030—1934. VI. sz. és a 69,500—1934. sz. VKM rendeletek irányelvei alapján fogja eldönteni. Dr. Godács Imre református iskolaszéki elnök.

A **kenderesi** református egyházközség pályázatot hirdet az 1937—38. tanév tartamára ideiglenes **kisegítő tanítónői** állásra havi 60 P készpénz fizetéssel. Kötelessége az iskolaszék által reábízott osztály vezetése, a másik tanítónővel együtt a kézimunkának az egész iskolában való tanítása, belmissziói munkában segédkezés, nőgyeleti munkában való részvétel és a Leánykör, valamint a leánynevelőkar vezetése. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Korteskedés kizáró ok. Pályázati határidő a hirdetés megjelenésétől számított 10 nap. Pályázati kérvények Református Iskolaszék, Kenderes címre küldendők. *Iskolaszéki elnök.*

A **mezőszási** református egyház pályázatot hirdet **kántortanítói** állásra. Javadalma törvényszerű. Helyi javadalom 64 értékegység. Kötelessége a presbitérium által kijelölt osztályok vezetése, a gyülekezet minden kántori teendőjének a végzése, énekkarvezetés, belmissziói munkában segédkezés, lelkész és tanítók helyettesítése szükség szerint. A választás eredménye a miniszteri jóváhagyás után lesz érvényes. Kántorpróba idejét később tudatjuk a pályázókkal. Törvényszerűen felszerelt pályázatok „Református Lelkészi Hivatal, Mezősas” címre küldendők e lap megjelenésétől számított három hétig.

Márokpapi kántortanítói állásra pályázat hirdetik. Fizetése törvényszerű. Értékegység 26. (18 q próvent, a 21—P-vel megváltva s illetményhivatal által folyósítva.) Kötelességei: törvény- és díjlevél szerinti. Pályázati határidő július 30. Válaszbélyeges, előírt okmányokkal felszerelt kérvények „Református Lelkészi Hivatal Márok, u. p. Csaroda” címre küldendők.

Nyírkarász református presbitériuma pályázatot hirdet lemondás folytán megüresedett, ideiglenesen helyettesítéssel betöltött **kántortanítói** állásra. Javadalom: lakás, 1184 □-ól, 18 kat. hold szántóföld, 95 P szántásdíj, 7 q rozs párber, 10% helyi hozzájárulás 120 P, ismétlőoktatásért 40 P 80 fillér, összesen 23 értékegységben és államsegély. Köteleesség: I—VI. osztályú osztatlan iskola vezetése, kántorzálás, lelkész helyettesítése belmissziói munka. Okmányokkal, válszbélyeggel felszerelt kérvények iskolaszékhez címezve, hirdetésétől számított 21 nap alatt adandók be. Jelölt nincs. Korteskedés kizáró ok. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. Kántorpróba augusztus 15. Zeneértők előnyben.

Pályázatok a **nyírmegyei II. sz. tanítói** állásra. Javadalom: az egyháztól lakás és 20% hozzájárulás, a többi államsegély. Köteleesség: törvényszerű. Határidő: 21 nap. Állás elfoglalandó: szeptember 1-én. Kérvények a lelkipásztori hivatalhoz küldendők.

A **nyírparasznyai** református egyházközség pályázatot hirdet **kántortanítói** állásra. Javadalom: 34 értékegységű helyi javadalom és államsegély. Kötelessége: hat osztályú osztatlan iskola vezetése és a kántori teendők, belmissziói munkában részvétel, presbitéri jegyzőség, leventeoktatás. Az állás szeptember 1-én elfoglalandó. Választás a megjelenés után 21 nap múlva. Orgona nincs, énekpróba saját-költségen kötelező. Kellően felszerelt kérvények lelkészi hivatal, Nyírparasznya, u. p. Nagydobos küldendők.

Révaranyosi egyház **kántortanítói** állásra pályázatot hirdet. Javadalom: lakás, 982 □-ól föld használata, 10%-os

helyi javadalom államsegéllyel. Kötelesség: I—VI. osztály és ismétlőiskola vezetése, kántorizálás, presbitéri jegyzőség, lelkész helyettesítése, belmisszió. Pályázathatáridő július 25-ig. Válaszbélyeges pályázat lelkészi hivatalhoz.

Sarkad református egyháza pályázatot hirdet III. számú **tanítónői** állásra. Javadalom: 10 értékegység és állami fizetékiegészítés; lakás természetben vagy törvényes lakbér. Ezen állásra helyi férfi tanerők is pályázhatnak, mivel átválasztás valószínű. Átválasztás esetén a megválasztott férfi tanerő helyére választatik tanítónő. Ezen állás javadalma természetbeni lakás vagy lakbér mellett törvényszerű pénzfizetés. Költözködési általányt az egyház nem ad.

Kötelességei mindazok, melyek az E. T. V. tc. 20. §-ban foglaltatnak és a helyi Leányegyesületnek lelkész utasítása szerinti vezetése. Pályázati határidő 1937 aug. 25. Kérvények válszbélyeggel és a VKM 69.870—1933. VI. sz. alatt megkivánt okmányokkal felszerelve Sarkad, Református Iskolaszék címre küldendők. *Iskolaszéki elnök.*

Sáp református egyházközség pályázatot hirdet a második **férfitanítói** állásra. Javadalom: az érvényben lévő díjlexél, államilag megállapított 21 értékegységben és állami fizetékiegészítéssel, természetbeni lakással. Kötelesség: a presbitérium által kijelölt osztályok, ezidőszert a III. és IV. osztály vezetése, kanonikus órákon és lelkész akadályoztatása esetén szószéki szolgálat, vasárnapi iskola, ifjúsági munka vezetésében, általában minden belmissziói munkában való segédkezés, tornatanítás, kántor akadályoztatása esetén mindennemű kántori szolgálat végzése. Kántori képesítéssel rendelkezők és személyesen bemutatkozók előnyben. Megválasztott útiköltségét az egyház megtéríti. Pályázati határidő e hirdetés megjelenésétől 1937 augusztus 5-ig, a választás augusztus 8-án. Pályázati kérvények törvényszerűen felszerelve, válszbélyeggel és megcímzett borítékkal ellátva Református Lelkészi Hivatalhoz, Sáp, Bihar vármegye küldendők. *Presbitérium.*

Szamosújlak (Szatmár megye) református egyházközsége pályázatot hirdet megüresedett **kántortanítói** állásra. Kötelesség: mindennapi és továbbképző elemi népiskola összes osztályainak tanítása; énekvezérlés, egyházjegyzői, minden irányú belmissziói tevékenység; akadályoztatás esetén lelkész szószéki helyettesítése. Javadalom: lakás, 29 értékegység, törvényes államsegély. Határidő három hét. Szigorúan szabályszerűen felszerelt kérvény mellett családi és megélhetési állapot igazolandó. Válszbélyeget kérünk. Állás szeptember elsején elfoglalandó. Költségmegtérítés nincs. *Presbitérium.*

Szatmárökörítői református presbitérium pályázatot hirdet **kántortanítói**, helyből betöltés esetén III. sz. tanítói állásra. Fizetés 51 értékegységben föld, készpénz, tűzifa, lakás, szántásslálgálmány, stóla, illetőleg: lakás és a törvényes kezdőfizetés 10%-a. Itt a III. sz. állásnál beruházás 250 P. Kántortanító V—VI. osztályt, III. számú tanító a rábizott osztályt vezeti. Lelkész, illetve kántorhelyettesítés kötelező. Pályázati határidő július 21. Orgonista-kántorpróba július 26-án, d. e. 10 órától önköltségen. Állás szeptember 1-én elfoglalandó. *Presbitérium.*

Turistvándii református egyház a nyugdíjazás folytán megüresedett **kántortanítói** állásra pályázatot hirdet. Pályázat határideje e lap megjelenésétől számított 21 nap. Javadalma: 49 értékegység és a kiegészítő államsegély. Kötelesség: III—VI. osztályok vezetése, esetleg szószéki szolgálat, kanonikus órák végzése, énekvezérlés, belmissziói munkában segédkezés, vasárnapi iskola vezetése, presbitéri jegyzőség. Pályázati kérvények válszbélyeggel Református Lelkipásztori Hivatal címre küldendők. Szatmár megye. *Presbitérium.*

A debreceni M. kir. Tisza István Tudományegyetem Rectora.

3273—1936/37. etsz.

BEIRATKOZÁSI HIRDETMÉNY.

A debreceni M. kir. Tisza István Tudományegyetem mind a négy (református hittudományi, jog- és államtudományi, orvostudományi és bölcsészettudományi) karon, utóbb említett karnak: bölcsészeti-, nyelv-, történettudo-

mányi, valamint matematika és természettudományi csoportjára a rendes beiratkozás az 1937—38. tanév I. félévére 1937 szeptember 1-én kezdődik s bezárólag szeptember 16-ig tart.

Aki az egyetemre első ízben iratkozik be, valamint aki — katonai szolgálat kivételével — bármely más okból egyetemünkön tanulmányait megszakította, a felvételt 50 filléres okmánybélyeggel ellátott folyamodványt 1937 augusztus 1. és 31. közt **annak a karnak a dékánjához nyújtja be**, amely karra beiratkozni kíván.

A felvételi engedély az egész tanulmányi időre érvényes, azonban csak arra a tudománykarrá szól, melyre folyamodó felvételét kérte.

A **felvétel iránti folyamodványt** a következő eredeti okiratokkal kell felszerelni:

- a) születési bizonyítvány;
- b) középiskolai érettségi bizonyítvány; más hazai főiskoláról beiratkozó részéről távozási bizonyítvány;
- c) egy évnél nem régebb keletű erkölcsi bizonyítvány folyamodó nemzethűségéről és erkölcsi megbízhatóságáról;
- d) ha folyamodó hadiárva, ennek közhatósági igazolása;
- e) ha folyamodó atyja haretéri szolgálatot teljesített, a Károly-csapatkereszt elnyerésének igazolása;
- f) egy évnél nem régebb keletű közhatósági bizonyítvány folyamodó szüleinek foglalkozásáról, vagyoni helyzetéről és arról, hogy szülei mióta laknak jelenlegi lakóhelyükön, hol laktak azelőtt; amennyiben több helyen laktak, régebbi lakóhelyükön mi volt a foglalkozásuk?

Eredeti okiratok nélkül beadott kérvényt nem veszünk figyelembe. Postaím: (tudománykar megnevezése) **Debrecen. 10. Egyetemi Központi Épület.**

Aki hazai középiskolából **közvetlenül** óhajt beiratkozni, az erkölcsi bizonyítványt annak a középiskolának igazgatója állítja ki, amelynek kötelékébe folyamodó tartozott. Aki azonban nem közvetlenül az érettségi vizsga letétele után iratkozik be, folyamodványához állandó lakóhelye közigazgatási hatóságától (községi előljáróság, városokban rendőrkapitányság) kiállított legújabb keletű erkölcsi bizonyítványt csatol. Egyik hazai főiskoláról a másikra átlépő erkölcsi bizonyítvány helyett a főiskolától kiadott távozási bizonyítványt köteles bemutatni.

Annak, aki egyetemi tanulmányait csupán egy félévre szakította meg, vagy egy félévig más hazai egyetemen tanult, felvételtől újból folyamodni nem szükséges, csupán első esetben a közigazgatási hatóságtól kiállított erkölcsi bizonyítványt, utóbbi esetben távozási bizonyítványt kell bemutatni.

A m. kir. honvédség tényleges állományú tisztjei a m. kir. honvédelmi miniszter írásbeli engedélyével kérhetnek felvételi engedélyt és csak a) és b) pontok alatt említett okiratokat tartoznak bemutatni.

A jog- és államtudományi karon előadott államszámveteltanra rendkívüli hallgatóként felvétel tekintetében létszámkorlátozás nincs.

Utólagos beiratkozásra engedélyt 1937 szeptember 16—20-ig az illetékes kari dékán, szeptember 21—30-ig bezárólag az egyetem Rectora adhat. Ilyen engedélyt azonban csak az nyerhet, aki igazolt betegség miatt a rendes beiratkozási idő alatt beiratkozni nem tud, vagy valamely más főiskolán azért nem volt felvehető, mert ott a létszám betelt. Utóbbi körülményt a dékán záradékkal ellátott eredeti kérvény vagy a dékán bizonyítványának csatolásával kell igazolni s kérvényt a felvétel megtagadását kimondó határozat keltétől számított három nap alatt kell beadni.

Utólagos beiratkozás engedélyezése iránti kérvényt az engedélyadásra jogosult dékánhoz, illetőleg a Rectorhoz kell benyújtani.

Utólagos beiratkozásnak szeptember 30-án túl rectori engedéllyel sincs helve.

A tanári aláírásért félév elején mind a négy tudománykaron jelentkezni kell.

Az előadások 1937 szeptember 16-án, esütörtökön kezdődnek.

Egyetemi hallgatóink támogatására Debrecenben a következő **diákjóléti intézmények** működnek:

a) Tisza István-internátus (Vilmos császár körút 74). (Lakás, fűtés, világítás, fürdő, reggeli havi 18 P, a leánykollégiumban havi 20 P);

b) egyetemi Horthy Miklósné-leánykollégium (Magoss György-tér 18/c);

c) Mensa Academica (Magoss György-tér 18/c). (Ebéd-
vacsora havi 22 P, kiválóan érdemeseknek havi 5 és 8 P-s
engedménnyel);

d) református kollégiumi internátus és konviktus
(Kálvin-tér 16);

e) Szent László-kollégium (Simonyi-út 32).

Az itt nyerhető kedvezményekért az intézmény igaz-
gatóóságához kell folyamodni.

Az egyetemi Diákjóléti Iroda szegénysorsú és jólő-
menetelű hallgatóink erkölcsi és anyagi támogatásával
(tandíj-, vizsgadíj-, ruhasegély, ételmezei és lakássegély)
intézményesen foglalkozik, őket bármi tekintetben tájé-
koztatja. A Diákjóléti Iroda a nyerhető segélyekről időnként
hirdetményrel tájékoztatja a hallgatókat s tanácsadás
végett rendszeres kihallgatási órákat tart.

A **tandíj** egy félévre 102 P. A beiratkozásnál reform-
mátus hittan-, jog- és bölcsészethallgatók 41 P, orvostan-
hallgatók 40 P 50 fillér mellékdíjat fizetnek. Ezenkívül a
VKM. 20,590—1934. sz. rendelete alapján az egész tandíjat
fizető hallgatók 24 P, a féltandíjat fizető hallgatók 12 P,
a fél tisztviselői tandíjat fizető hallgatók pedig 6 P fenntar-
tási pótdíj fizetésére kötelezettek. Egész tandíjmentessé-
get élvező hallgató e díj fizetése alól mentes. Újjonnan
iktatott hallgató iktatási díja 12 P.

Tandíjmentességért és tandíjkedvezményért folyamod-
ványt az illetékes karhoz címezve a kari dékáni hivatalba
1937. évi szeptember 1-ig kell benyújtani. Aki tandíjmen-
tességért folyamodik, magát a dékáni hivatalban kapott
igazolvánnyal a rendes beiratkozási időben köteles a
quaestori hivatalban előjegyeztetni és a mentesség tárgyá-
ban hozott kari határozatnak a hirdetőtáblán közzétételétől
számított nyolc nap alatt köteles beiratkozni.

Debrecen, 1937 június 12.

Dr. Tankó Béla sk.,
e. i. Rector.

Ártándi református lelkési hivatal.

682—1937. szám.

Nagyságos

SZLEZÁK LÁSZLÓ úrnak
aranykoszorús harangöntő-mester

Budapest.

VI., Petneházy-utca 78.

Kedves Szlezák uram Végtelenül boldog vagyok, hogy
a „Magyar Feltámadás-Harangját” — amelynek gyönyörű
hangját közelben és távolban olyan sokan hallgatják —
Nagyságodnál, Magyarország aranykoszorús harangöntő-
mesterénél csináltattuk. Igazi művészi alkotás, hangja
valóban biztatás, reménykeltő üzenet azokhoz a trianoni
határon túl lakó, rabságban szenvedő magyar testvérekhez,
kik régóta várják a szabadulást s azt, hogy újra a Kárpátok
ormán lengjen a diadalmas magyar zászló. Hazát siratgató,
messzire elhalló bűgásával, ébresztgetni fogja az elbukott
magyar igazság iránt a községünkön átvonuló külföldiek-
ben a rokonszenvet; hirdeti a régi magyar dicsőséget s a
határszél mindkét oldalán lakó búsongó magyarok bánatos
lelkébe új erőt fog önteni.

Mind a két harang kiválóan sikerült, az etalált szép
összhang fokozottabb lelkesedéssel és alázatossággal hívog-
atja a híveket az Istennek imáadására.

Itt a trianoni határszélen lakó kedves híveinknek a
gyermekei is boldogan mondogatják, hogy a mi harangjain-
kat Szlezák László csinálta.

Abban a reményben, hogy a „Magyar Feltámadás-
Harangja” a hozzáfűzött reményeket rövidesen valóra fogja
váltani s elősegíti az annyira várva-várt feltámadást,
köszönöm meg az egyházközség nevében ezt a gyönyörű,
páratlan kivitelű két szép harangot, amelyek olyan fel-
emelőleg hatnak mindenkire s amelyekre nagyon talá-
lan lehet vonatkoztatni a költő szavait: „Hogyha temetésre
szóltában hallgatód, Ravatalán szinte megszépül a halott.”

Az Isten áldása kísérje Szlezák uramnak további nemes
munkálkodását, tartsa meg erőben és egészségben hosszú
életlen keresztül, hogy ezután készítenő harangjai is,
hangjaikkal a határokon túlszárnyalva, hirdessék a nagy
magyar igazságot s hozzák el a boldogabb jövőt, elbukott
lelkeket térítsék vissza az Istenhez, teremtsenek új életet.

Úgy a Szlezák uram tisztikarára, valamint a gyár

munkásaira is Isten áldását kérve, az ártándi református
egyházközség nevében maradok őszinte szeretettel:

Ártánd (Bihar megye), 1937 június 26.

(P. H.)

Kóródy Gyula sk.,
ref. lelkész.

TARTALOM:

Kelemen Gyula: A választott presbiterekről.

Baráth Imre: Öreg templomok hazájában.

Szabó Gyula: A református gyülekezeti énekvezetés esz-
tétikája.

Az ORTE ünnepi gyűlései.

Zászlószentelés New-Yorkban.

Dr. Nagy Sándor: A tiszántúli egyházkerület multjából.

Hírek az egyházmegyékből.

Gyászrovat.

Különlélek.

Hivatalos értesítés.

Pályázati hirdetések.

Statisztikai kimutatás a tiszántúli református egyházkerü-
let közép- és középfokú tanintézetének népességi és
tanulmányi állapotáról.

Dr. Hegyaljai Kiss Géza

TEPLOMI IMAKÖNYVEI:

1. DICSŐSÉG ISTENNEK! Debrecen, 1936.

336 lap. *Ünnepi.* Füzve 4 P, kötve 5 P,
+ portó 70 f.

2. ÁLDJÁTOK NAPRÓL-NAPRA! Debrecen,

1937. 420 lap. *Köznapi.* Füzve 4 P, kötve
5 P + portó 70 f.

Kapható: **Dr. HEGYALJAI KISS GÉZA** ref. lelkész,
Belsőbócs, Borsod vm. Csekk: 29.351:

Debrecen sz. k.r. város Könyvnyomda-vállalata,
Debrecen, Böszörményi-út 6.

Szlezák Ráfael

harangöntőmester

BUDAPEST, Frangepán-u'ca 80. sz. Saját ház!

*Készít: új harangokat, harang vaskoronákat és vas-
állványokat, repedt harangokat újra átönti legjutá-
nyosabb árak s kedvező fizetési feltételek mellett.*

Garbolci református egyház harangja.

**Mielőtt harangot rendel, kérjen díjmentes
költészetet!**

*Eddig szállított harangjaimról igen szép elismerő
leveleket kaptam.*

Református lelkészek részére
palástot és süveget

legszebb kivitelben, legolcsóbban, kedvező fizetési feltételekkel készítik megrendelésre.

Szénási Sándor férfiszabó, Hódmezővásárhely,
Klauszál-utca 151. szám.

**Földek, házak,
telkek eladása,
vétele, bérlete**

ügyében forduljon bizalommal

DIENES JÓZSEF

O. F. B. ingatlanforgalmi irodájához
Debrecen, Fűvészkert-utca 16.

**A „Takarékosság”
Kereskedelmi R.-T.**

kötelékébe tartozó **102** cég a mai gazdasági helyzetnek legmegfelelőbb bevásárlási lehetőséget nyújtja, mely

Hitel készpénzáron!

Kényelmes havi részlet törlesztés!

Havonta megújuló állandó továbbvásárlási lehetőség!

A „TAKARÉKOSSÁG” igazoló könyvecskéi és vásárlási utalványai a „Takarékosság” igazgatóságától igényelhetők

Debrecen, Deák Ferenc-u. 6. sz.

SESZTINA LAJOS

Alapította 1819-ben Sesztina János. vasnagykereskedése
Telefon 20-06. és 15-48. Debrecen.

Kitűnő fűtőképességű magyar „Perpetuum”-kályhák.

Magyar gyártmányú zománc-edények,
zsír-bödönök, disznóölő-kések, húsvágó-gépek

Jándi református egyházközségnek szállított 598,2 kilogrammos „Gróf Bethlen István-harang”

ÜGYELJEN A KERESZTNÉVRE!

MAGYARORSZÁG ARANYKOSZORÚS
HARANGÖNTŐ MESTERE

Szlezák László

harang- és ércöntőde,
harangfelszerelési és haranglábgyára

Budapest, VI., Petneházy-u. 78.

(VI., Frangepán-u. mellett)

SAJÁT HÁZI
Telefon: 291-3-53

KITÜNTETVE: Párisi világkiállításon díszoklevéllel, 8 nagy arany- és 1 ezüstéremmel, több állami díszoklevéllel

Mielőtt harangot rendelnének, forduljanak teljes bizalommal a régi és megbízható céghez!!!

SZÁMTALAN ELISMERŐ LEVÉL!

*Előnyös fizetési feltételek!
Költségvetés és kiszállítás díjmentesen!*